

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پنج جلسه منبر مکتوب ویژه اربعین

اربعین شروعی برای زندگی تازه

زندگی به سبک اربعین

علیرضا پناهیان

بیان مکتوب

Panahian.net

@Hawzah_Panahian

توضیح:

این جزوه حاوی پنج جلسه سخنرانی مکتوبی است که استاد پناهیان درباره اربعین ارائه کرده اند که جهت استفاده طلاب و مبلغین در اختیار قرار می گیرد. کاری از گروه پژوهشی بیان معنوی

فهرست

- ۳ | جلسه اول |
«زیارت اربعین تفریح یا تکلیف؟!»
- ۲۵ | جلسه دوم |
«هم دلی؛ در زیارت اربعین»
- ۴۳ | جلسه سوم |
«مهم ترین حرکت به سوی ظهور»
- ۶۶ | جلسه چهارم |
«تمرین ظهور در زیارت اربعین»
- ۸۳ | جلسه پنجم |
«چگونه زائران اربعین، یاوران امام زمان (عج) می شوند؟»
- ۹۹ | خشاب اضافه |
چند عبارت کوتاه به همراه ترجمه عربی برای تشکر از مردم عراق

| جلسه اول |

مبحث اول: «زیارت اربعین تفریح یا تکلیف؟!»

چگونه تجمع با عظمت اربعین شکل گرفته است؟

در موضوع اربعین ما بر سر سفره و خوان پربرکت و آماده‌امام حسین(ع) نشسته‌ایم، یعنی بنا نیست که ما این سفره را باز کنیم یا بنیان‌گذاری کنیم و بنا نیست که فکر کنیم که چگونه این تجمع با عظمت را ایجاد کنیم؛ این تجمع با عظمت ایجاد شده است و جز دست الهی، عامل دیگری در شکل‌گیری این تجمع با عظمت نقش نداشته است. علماء محترم نجف به بنده می‌فرمودند: ما کاری نکرده‌ایم، یا ندیده‌ایم که قبل از آغاز این خیل عظیم پیاده‌روی، در حوزه، کار جدی و ترغیبی برای این حضور مردم صورت بگیرد.

از ایران اسلامی هم که دلها متحول شد و به اربعین متوجه شد، باز هم کار تبلیغات نهادهای فرهنگی-دینی نبوده است بلکه این حقیقتاً یک حرکت خودجوش معنوی در بین همه مؤمنین است؛ نه فقط مؤمنین معتقد به امامت اباعبدالله‌الحسین(ع) بلکه مؤمنین معتقد به حریت و آزادمندی و سیادت حسین(ع) در هر مذهب و مکتبی یک دل شوریده‌ای برای اربعین پیدا کرده‌اند و خود به خود این جمعیت با عظمت شکل گرفته است.

ما عامل دیگری همانند «اباعبدالله‌الحسین(ع)» برای پاکسازی روح‌ها و جان‌ها و جوامع بشری نداریم. شهید بیشترین تأثیر را در دیگران دارد، شهید به حقانیت یک راه شهادت می‌دهد. و شهیدی مثل امام حسین(ع) بیش از دیگر امامان ما «سفینه النجاه و مصباح الهدی» است.

کدام اقدام فرهنگی موثرتر و کم‌هزینه‌تر از اربعین؟!

هر کسی می‌خواهد در این مرز و بوم یا هر جای دنیا کار فرهنگی انجام دهد، اول باید سرمایه‌اش را برای مؤثرترین عامل، برنامه‌ریزی کند، و بعد به حساب ضرورت برای امور دیگر هم هزینه کند و طبیعتاً مؤثرترین عامل، خود اباعبدالله‌الحسین(ع) است. هزاران منبر، مسجد، اقدام فرهنگی، فیلم سینمایی و حرکت خوب فرهنگی وجود دارد، ولی ما در آخرش به دنبال چه هستیم؟ آخرش باید

به این نقطه برسیم که فرمود: «إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ» (شعراء/۸۹) مسلماً اباعبدالله الحسین (ع) بآ کمترین هزینه و کمتر از همه این فعالیت‌ها از نظر هزینه مادی و زمانی، می‌تواند تأثیرات عمیق‌تر و ماندگارتر و اصیل‌تری در روح انسان‌ها باقی بگذارد.

ما بر سر این سفره آماده نشسته‌ایم و می‌خواهیم بهره‌برداری خودمان را بیشتر کنیم. مسلماً معرفت و نیت ما امکان بهره‌برداری ما را افزایش خواهد داد و فواید این سفر را برای ما بیشتر خواهد کرد و برکاتش را برای جهان اسلام، بلکه جهان بشریت بیشتر نازل خواهد کرد. در اینجا می‌خواهیم نکاتی را عرض کنم که این نکات بتوانند به بهره‌وری ما-از سفر اربعین- کمک کنند و برکت کار ما را افزایش دهند.

سفر اربعین را «وظیفه» بدانیم نه صرفاً سفری برای «حال خوش معنوی»

اولین مفهومی که-در ارتباط با زیارت اباعبدالله الحسین (ع)- باید در ذهن و دل ما جا بگیرد این است که «این وظیفه ماست» همان‌طور که یک مؤمن در روز عاشورا احساس وظیفه می‌کند که برای امام حسین (ع) عزاداری کند، بدون اینکه در رساله‌های عملیه به طرز

خاصی بر او واجب کرده باشند. البته این زیارت را به شیوه حج، واجب نکرده‌اند و این هم یک اسراری دارد. گذاشته‌اند خود مؤمنین این وظیفه را بفهمند.

امام صادق (ع) به یکی از دوستان خود فرمود: «من شنیده‌ام برخی از مؤمنین هستند که دو سه سال بر آنها گذشته ولی به کربلا و زیارت امام حسین (ع) نرفته‌اند. حضرت طوری این سؤال را مطرح کردند که انگار معنایش این است: مگر می‌شود یک چنین افرادی هم باشند؟! در حالی که حضرت خودشان خبر داشتند که وضعیت چگونه است- آن شخص پاسخ داد: آقا جان! خیلی‌ها هستند که این‌گونه هستند. حضرت فرمود: این افراد در روز قیامت چگونه می‌خواهند جواب پیامبر (ص) را بدهند؟! ؛ يَا عَلِيُّ! بَلَّغْنِي أَنْ قَوْمًا مِنْ شِيعَتِنَا يَمُرُّ بِأَحَدِهِمُ السَّنَةُ وَالسَّنَتَانِ لَا يَزُورُونَ الْحُسَيْنَ؟ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي أَعْرِفُ أَنْاسًا كَثِيرَةً بِهَذِهِ الصِّفَةِ. قَالَ أَمَا وَاللَّهِ لَحَظَّهْمُ أَخْطَأُوا وَعَنْ ثَوَابِ اللَّهِ زَاغُوا وَعَنْ جِوَارِ مُحَمَّدٍ صَن تَبَاعَدُوا..... أَمَا إِنَّهُ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ عُدْرٍ وَلَا عِنْدَ رَسُولِهِ مِنْ عُدْرٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^۱

طبق روایت، فقرا لا اقل سالی یک‌بار باید کربلا بروند متاسفانه هنوز برخی می‌گویند: «کربلا را باید با دلت

بروی!» یعنی اگر دلت حال و هوای سفر داشت، عزم سفر کنی! در حالی که ما چنین روایتی نداریم. بله؛ در روایات هست که وقتی به حرم رفتی، زیاد در آنجا نمان بلکه هر مقدار که توانستی بانشاط در حرم باشی، کافی است و زود برگرد. ولی اعلام کرده‌اند: «فقرا لا اقل سالی یک بار بروند و ثروتمندان لا اقل سالی دو بار بروند؛ حَقَّ عَلَيَّ الْغَنَى أَنْ يَأْتِيَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع فِي السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ وَ حَقَّ عَلَيَّ الْفَقِيرِ أَنْ يَأْتِيَهُ فِي السَّنَةِ مَرَّةً»^۱ و همچنین فرمودند: «غیبت ما (نرفتن به کربلا) از سه سال نباید بیشتر باشد؛ أَمَّا الْقَرِيبُ فَلَا أَقْلَ مِنْ شَهْرٍ وَ أَمَّا بَعِيدُ الدَّارِ فَفِي كُلِّ ثَلَاثِ سَنِينَ فَمَا جازَ الثَّلَاثَ سَنِينَ فَقَدْ عَقَّ رَسُولَ اللَّهِ ص وَ قَطَعَ رَحِمَهُ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ»^۲

در حالی که اصلاً درباره حج، چنین مواردی نیست. و اگر شما یک بار به حج مشرف شوید، وظیفه خود را انجام داده‌اید.

ضرورت زیارت امام حسین (ع) قطعاً از عمره بیشتر است و بر آن شرافت دارد. حج هم یک وظیفه‌ای است که هر کسی در عمرش یک بار انجام دهد، کفایت می‌کند و در مقایسه با همین حج واجب هم زیارت

۱. کامل‌الزیارات، ص ۲۹۳ و تهذیب الاحکام، ج ۶، ص ۴۳.

۲. کامل‌الزیارات، ص ۲۹۷.

امام حسین (ع) ثواب برتری دارد. امام صادق (ع) فرمود: **مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةً وَ عُمْرَةً**^۱ اینها از مسلماتی است که در روایات ما فراوان ذکر شده است.

احساس تکلیف مغایرتی با شوق ندارد

ما باید نسبت به زیارت کربلا، احساس وظیفه کنیم. درست است که این حرکت با «اشتیاق» شروع شده است، ولی باید با «احساس تکلیف» ادامه پیدا کند. و این احساس تکلیف هم مغایرتی با شوق ندارد، بلکه باز هم این شوق و محبت به اهل بیت (ع) بیشتر خواهد شد. کسی فکر نکند وقتی از «تکلیف» سخن می‌گوییم، این تکلیف با عاشقی و محبتی که به اهل بیت (ع) داریم، مغایرت دارد. یقیناً کسی که از سر تکلیف به این زیارت برود و بگوید: «یا ابا عبدالله! این وظیفه من بوده که به اینجا بیایم» چنین کسی، نور بیشتری کسب خواهد کرد.

چرا زیارت کربلا در اربعین اولویت دارد؟

آیا انجام این وظیفه، یعنی رفتن به زیارت کربلا، باید در اربعین باشد؟ به دو دلیل، اربعین اولویت دارد. یکی به دلیل روایت شریف امام حسن عسکری (ع)

که زیارت اربعین را یکی از پنج علامت مؤمن بیان فرموده‌اند؛ **عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ... وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ**^۱ و دیگری به دلیل «تجمع مؤمنین».

اگر سفارش امام حسن عسکری (ع) برای اربعین نبود، مسلماً به دلیل دیگری احساس وظیفه می‌کردیم و آن هم تجمع مؤمنین است. آدم احساس وظیفه می‌کند که «من هم بروم یک نقطه‌ای از این سیاهی لشکر امام حسین (ع) و امام زمان (ع) بشوم» بالاخره عقل ما هم این را حکم می‌کند. وقتی مؤمنین برای یک امر مهمی همت کردند، تقویت آن تجمع یک وظیفه است. یعنی می‌گوییم: «یا ابا عبدالله! به این جمعیت می‌پیوندم تا من هم یک قدمی برداشته باشم، حالا که همه آمده‌اند، چرا من نباشم؟!» لذا یک دفعه‌ای این احساس وظیفه، فراگیر می‌شود.

چگونه اربعین به صلح جهانی کمک می‌کند؟

جدای از وظیفه فردی که پای ما را به اربعین باز می‌کند و به آن پایبند می‌کند؛ ما یک وظیفه جهانی داریم. من اگر می‌توانم با شرکت کردن در اربعین به صلح جهانی کمک کنم، به ظهور و تحقق عدالت کمک کنم - آن‌هم با حضور در یک تظاهرات چند ده میلیونی - چرا این کار را انجام ندهم؟! عقل به انسان می‌گوید این کار واجب

است، عقل به انسان می‌گوید که هر چقدر عاطفه و انسان‌دوستی و دوراندیشی و جهان‌نگری داری، در این تظاهرات شرکت کن. امام حسین (ع) پرچم و نماد و عماد دین ماست، ما داریم با یک «مظلوم» کار را پیش می‌بریم.

ما نباید فکر کنیم که حضور ما در اربعین، صرفاً یک وظیفهٔ عبادی شخصی است. بلکه یک وظیفهٔ انسانی جهانی است. سال‌ها علیه اسلام تبلیغ کرده‌اند، یقیناً ما با هیچ فیلم سینمایی ارزشمندی، کاری که در اربعین می‌شود را نمی‌توانیم انجام دهیم (و این اثر را ندارد) اما جهانیان وقتی حضور میلیونی ما در اربعین را می‌بینند، می‌گویند: این کیست که مردم این‌طوری به خاطرش ایثار می‌کنند؟

ما بر اساس یک وظیفهٔ انسانی و جهانی برای برقراری صلح در عالم، برای تبلیغ اسلام ناب و برای مقابله با ستمی که در منطقه برای تخریب اسلام انجام می‌دهند، وظیفه داریم در این راهپیمایی اربعین شرکت کنیم. ما برای قدرت دادن به اسلام، وظیفه داریم در این راهپیمایی شرکت کنیم؛ اینها وظایف عقلانی ماست. آیا مگر در رسالهٔ عملیه نوشته که تظاهرات ۲۲ بهمن واجب است؟! نوشته‌اند، اما علماء و مردم احساس وظیفه می‌کنند و در این راهپیمایی شرکت می‌کنند.

آداب سفر زیارت کربلا

اگر بخواهیم از تمام آثار زیارت اربعین بهره مند بشویم باید آداب زیارت را هم رعایت کنیم. آداب عجیبی برای این سفر نورانی برشمرده‌اند. کسی نزد امام صادق (ع) آمد و گفت: «وقتی که ما خارج می‌شویم تا به زیارت جدّ شما امام حسین (ع) برویم، آیا ما در حجّ به سر می‌بریم؟ آیا این کاری که انجام می‌دهیم، شبیه کاری است که برای حجّ انجام می‌دهیم؟ حضرت فرمود: بله؛ قُلْتُ لَهُ إِذَا خَرَجْنَا إِلَىٰ أَبِيكَ أَفَكُنَّا فِي حَجٍّ قَالَ بَلَىٰ»^۱ گفت: «آیا بر ما لازم است، هر چیزی که بر حاجی لازم است؟ حضرت پرسیدند: درباره چه مسائلی؟ گفت: از آن اموری که-عموماً- بر حاجی لازم است که رعایت کند؛ قُلْتُ فَيَلْزِمُنَا مَا يَلْزِمُ الْحَاجَّ قَالَ مِنْ مَا ذَا قُلْتُ مِنَ الْأَشْيَاءِ الَّتِي يَلْزِمُ الْحَاجَّ»^۲

حضرت فرمودند: بله همین‌طور است و بعد هم مواردش را برشمردند و فرمودند: «خوب همراهی کردن و مهربان بودن با همراهان بر تو لازم است. همچنین بر تو لازم است که حرف نزن مگر حرف خوب و لازم. بر تو لازم است که ذکر خدا را زیاد بگویی، بر تو لازم است که لباست خوب و پاکیزه باشد. بر تو لازم است،

۱. کامل‌الزیارات، ص ۱۳۱.

۲. همان.

نماز زیاد بخوانی و درود و صلوات بفرستی. و بر تو لازم است که چشمت را ببندی و اگر کسی حاجتی داشت، حاجتش را برآورده کنی و با برادران دینی خودت مواسات داشته باشی؛ قَالَ يَلْزِمُكَ حُسْنُ الصَّحَابَةِ لِمَنْ يَصْحَبُكَ وَ يَلْزِمُكَ قَلَّةُ الْكَلَامِ إِلَّا بِخَيْرٍ وَ يَلْزِمُكَ كَثْرَةُ ذِكْرِ اللَّهِ وَ يَلْزِمُكَ نِظَافَةُ الثِّيَابِ وَ يَلْزِمُكَ الْغُسْلُ قَبْلَ أَنْ تَأْتِيَ الْحَائِرَ وَ يَلْزِمُكَ الْخُشُوعُ وَ كَثْرَةُ الصَّلَاةِ وَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ يَلْزِمُكَ التَّوْقِيرُ لِأَخَذِ مَا لَيْسَ لَكَ وَ يَلْزِمُكَ أَنْ تَغُضَّ بَصْرَكَ وَ يَلْزِمُكَ أَنْ تَعُودَ إِلَى أَهْلِ الْحَاجَةِ مِنْ إِخْوَانِكَ إِذَا رَأَيْتَ مُنْقَطِعًا وَ الْمُوَاسَاةُ^۱ خوش به سعادت کسانی که در این مسیر، به خدمت کردن به زائرین اباعبدالله الحسین (ع) می پردازند.

امساک در خوردن و روزه گرفتن

در روایات دیگر هم-درباره آداب زیارت و مسیر کربلا- این موارد ذکر شده است: خشوع و تواضع به خرج دادن، کرامت نفس داشتن و پرهیز کردن از اینکه در بهره‌برداری از این ضیافت گسترده، زیاده‌روی شود. یک مقدار امساک در خوردن، جزء آداب این مسیر است. کمک به همسفرمان فقیر نیز جزء آداب این سفر است.

همچنین امام صادق(ع) توصیه فرموده است که قبل از اینکه بخواهی از خانه خودت به قصد کربلا عزیمت کنی، روز چهارشنبه و پنج‌شنبه و جمعه را روزه بگیر؛

إِذَا أَرَدْتَ الْمَسِيرَ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ ع فَصُمْ يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ وَالْخَمِيسِ وَالْجُمُعَةِ... وَأَقْلَّ مِنَ الْكَلَامِ وَالْمَزَاحِ وَأَكْثَرَ مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ تَعَالَى وَإِيَّاكَ وَالْمَزَاحَ وَالْخُصُومَةَ^۱

این را به کسانی که عزم سفر کربلا دارند بگویند که امام صادق(ع) توصیه فرموده است سه روز روزه بگیرد و بعد حرکت کنید.

انتخاب محل مناسبی برای بدرقه و آغاز حرکت اتوبوس‌های زائرین

اینکه مؤمنین برای بدرقه یک زائر کربلا جمع می‌شوند، در واقع توصیه امام صادق(ع) است که فرمود: «فَإِذَا أَرَدْتَ الْخُرُوجَ فَاجْمَعْ أَهْلَكَ وَوُلْدَكَ»^۲ این یک سفر عادی نیست که اتوبوس مربوطه در ترمینال و در کنار اتوبوس‌های دیگر حرکت کند. بلکه خوب است هماهنگ کنند تا اتوبوس زائرین کربلا-مثلاً در روز جمعه- به فلان جا بیاید و از همانجا زائرین را سوار کند. و بدرقه کنندگان هم بیایند و خداحافظی کنند و

۱. کامل‌الزیارات، ص ۲۲۳-۲۲۵.

۲. کامل‌الزیارات، ص ۲۲۳.

کسانی که التماس دعا دارند هم بدانند که در این روزها و ساعت‌های مشخص، تعداد زیادی زائر به سمت کربلا حرکت می‌کنند و لذا می‌توانند بیایند و آنجا التماس دعا بگویند.

ترک شوخی نابه‌جا و خصومت

حضرت در ادامهٔ روایت فوق موارد دیگری از آداب زیارت کربلا را ذکر می‌کنند که خلاصه‌اش این است که زینت نکنید، یعنی در این سفر، به صورت تجملی حرکت نکنید، البته تمیزی و نظافت باید رعایت شود، ولی تجمل نباشد؛ این نظافت هم در آداب زیارت کربلا تصریح شده است. و بعد می‌فرماید: «وَأَقَلُّ مِنَ الْكَلَامِ وَالْمَزَاحِ وَ أَكْثَرُ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى وَ إِيَّاكَ وَ الْمَزَاحِ وَ الْخُصُومَةِ»^۱ شوخی کردن نابه‌جا هم صحیح نیست؛ البته به‌طور کلی خوش‌مشرب بودن خوب است، ولی شوخی نابه‌جا و خصومت باید ترک شود.

ما به دنبال این هستیم که این زیارت اربعین، برای ما یک فرهنگ زیارت به ارمغان بیاورد. ما باید فرهنگ زیارت و به‌ویژه فرهنگ زیارت اربعین را بنیان‌گذاری کنیم. البته مقداری از آن، خودش شکل گرفته و کم‌مقدارش را هم خودمان باید شکل دهیم.

چه اشکالی دارد چند کلمه صمیمانه عراقی یاد بگیرید و در برخورد با آنها بیان کنید؟!

یکی از موکب‌داران محترم و شریف عراقی می‌گفت: من قبلاً با ایرانی‌ها خوب نبودم. حتی وقتی ایرانی‌ها با کاروان‌هایی برای زیارت عتبات به عراق می‌آمدند، و من آنها را می‌دیدم، هنوز دلم صاف نشده بود. تا اینکه این پیاده‌روی اربعین پیش آمد. وقتی ایرانی‌ها را در مسیر پیاده‌روی اربعین دیدم، خیلی به آنها علاقه پیدا کردم؛ دیدم اینها چقدر خاکی و مهربان هستند، اینها هم مثل خود ما رفتار می‌کنند.

دقت کنید که بالاخره در مسیر این پیاده‌روی، مردم (عراقی‌ها) دارند به رفتارهای ما نگاه می‌کنند. چه اشکالی دارد که چند تا کلمه صمیمانه عراقی یاد بگیرید و در برخورد با آنها بیان کنید؟! این کار محبت‌ها را تقویت می‌کند. گاهی آدم دوست دارد خم شود و دست آن فرد عراقی دلسوز و بامحبتی که به زائرین اباعبدالله الحسین (ع) غذا تعارف می‌کند را ببوسد. البته فرهنگ کشورها با هم فرق می‌کند. شاید در ایران اولین کاری که ما برای ابراز محبت انجام می‌دهیم، لبخند باشد. ولی آنها اولین کاری که انجام می‌دهند، کلمات بسیار محبت‌آمیزی است که به شما می‌گویند، ولی لبخند روی زبانشان نیست، لذا اگر معنای آن کلمات را ندانید،

فکر می‌کنید که آنها هنوز شما را تحویل نگرفته‌اند.

آن موکب‌دار عراقی می‌گفت: «من در اربعین احساس بهتری-نسبت به ایرانی‌ها- پیدا کردم و الان عاشق ایرانی‌ها شده‌ام!» ایشان کلمات محبت‌آمیزی دربارهٔ ایرانی‌ها به کار می‌برد، ولی نمی‌توانست توضیح دهد که چرا این اتفاق برایش افتاده است؟ می‌گفت: «من می‌دیدم که ایرانی جماعت، به اینجا آمده است دارد پیاده راه می‌رود، و در این راه خسته می‌شود؛ برخی با سختی و برخی هم با زن و بچه آمده‌اند...»

در آخرالزمان این ارتباط قوی عاطفی بین مؤمنین، باید دیده شود

مهمترین دریافتی که مردم خونگرم عراق-که این بنیان عظیم پیاده‌روی اربعین را به حق پی‌ریزی کرده‌اند و ما داریم از آنها پیروی می‌کنیم و پا، جای پای آنها می‌گذاریم- مهمترین دریافتی که مردم عراق باید از ما پیدا کنند، محبت بی‌نظیری است که ما به آنها داریم و باید این محبت را ابراز کنیم. وصف یاران امام زمان(ع) طبق آیهٔ قرآن این‌گونه است که می‌فرماید: «مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةَ عَلَى الْكَافِرِينَ» (مائده/۵۴) در اینجا اول می‌فرماید که آنها نسبت به دیگر مؤمنین، فروتن و مهربان

هستند و خاکسارانه برخورد می‌کنند و بعد می‌فرماید که نسبت به کافران سخت می‌گیرند.

در آخر الزمان این ارتباط قوی عاطفی بین مؤمنین، باید دیده شود. ما که می‌خواهیم به سفر اربعین برویم، باید خودمان را در ابراز محبت به برادران عراقی آماده کنیم. خدا شاهد است که این ابراز محبت، آن قدر نور تولید می‌کند و آن قدر قدرت تولید می‌کند که حدّ و حساب ندارد. مبدا از ابراز محبت غفلت کنیم!

یک نوحهٔ عربی زیبا برای تشکر از صاحبان موبک هنگام خداحافظی

قدیم‌ها وقتی دستهٔ عزاداری به یک هیاتی وارد می‌شد، وقتی می‌خواست برود، می‌آمدند دم در و با نوحه‌هایی این دسته را بدرقه می‌کردند. مثلاً می‌گفتند: «سینه‌زنان شاه دین؛ خوش آمدید، خوش آمدید...» همین رفتار، یک محبت زیبایی ایجاد می‌کرد. من خواهش می‌کنم: یک نوحه‌ای به زبان عربی درست کنید که وقتی جمع شما حرکت می‌کند و به یک موبکی می‌رسد و غذا تناول می‌کند، موقع بیرون رفتن، این نوحهٔ عربی را-برای خداحافظی با صاحبان موبک- خیلی کوتاه (در حدّ دو بیت) بخوانید و به سینه بزنید. تصور کنید که چه صحنهٔ قشنگی خواهد شد! اشک‌شان جاری می‌شود. این

برخورد با محبت و باادب واقعاً زیباست.

اگر کسی نمی‌تواند بیاید، کمک‌ها و نذورات خودش را برای این سفر بدهد

ما باید فرهنگ‌سازی کنیم و آداب اربعین را پیاده کنیم و راه بیندازیم. این آداب مثل خط‌کشی‌های خیابان است که روابط را تنظیم می‌کند. در زمینه اربعین هر کسی هر کاری از دستش بر می‌آید انجام دهد. ما در طول تاریخ اسلام، نظیر چنین جمعیت باعظمتی را نداشتیم که مصداق «وَمَنْ يُعْظَمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ» (حج/۳۲) باشد. مردم را تهییج کنید و راهنمایی کنید که اگر کسی نمی‌تواند بیاید، کمک‌ها و نذورات خودش را برای این سفر بدهد. اگر خودتان هم نتوانستید به سفر اربعین بروید، بالاخره یک خرجی برای زائران اربعین بدهید. طبق روایات کسی که خودش نمی‌تواند وظیفه‌اش را انجام دهد و به زیارت برود، اگر خرجی فرد دیگری را بدهد، ثواب زیارت را خواهد برد. و ثواب‌های بسیار عظیمی برای خرجی که در مسیر زیارت امام حسین (ع) داده می‌شود ذکر شده است.

اگر روز قبل یا بعد از اربعین هم برسید، ثواب زیارت اربعین را خواهید برد

یکی از نکاتی که در باب زیارت اربعین باید گفت این است که واقعاً علمای عراق- بنا به آنچه در میان مردم عراق به نقل از علما و حضرت آیت الله سیستانی مشهور است- به حق و به شایستگی اعلام فرموده‌اند که اگر می‌خواهید ثواب زیارت اربعین را ببرید، حتماً لازم نیست که روز اربعین بیایید. بسیاری از شیعیان عراق پنج یا هفت روز قبل از اربعین زیارت می‌کنند و برمی‌گردند. لذا اگر روز قبل و بعد از اربعین هم برسی و زیارت کنید و برگردید، هیچ ایرادی ندارد و از ثواب زیارت بهره‌مند شده‌اید.

این مقدار پراکندگی خوب است و الا در بازگشت اگر همه بخواهند همان فردای اربعین برگردند، ازدحام عجیب و غریبی ایجاد می‌شود. کاروان‌دارهای محترم از همان اول برنامه‌ریزی کنند؛ هیچ اشکالی ندارد که فردای اربعین به کربلا برسند. چون باز هم به‌طور کامل ثواب زیارت اربعین را خواهند برد و جزء آن جمعیت باعظمت به حساب خواهند آمد.

مقید نباشید حتماً دست به ضریح برسانید

ما ایرانی‌ها خیلی مقید هستیم که وقتی به داخل حرم مطهر می‌رویم، حتماً دست به ضریح برسانیم و شاید بخواهیم به اندازه یک زیارت امین‌الله کامل هم کنار ضریح بایستیم! اینها تقیداتی است که ما از خودمان درست کرده‌ایم که انصافاً صحیح نیست؛ نباید کسی اذیت شود. البته معلوم است که اگر راه باز باشد، آدم جلوتر می‌رود.

حتی در روایات آمده است که وقتی برای زیارت می‌روید، اگر شلوغ بود و نتوانستید زیاد جلو بروید - مثلاً اگر در داخل صحن حرم هستید - همان‌جا را ضریح مطهر به حساب بیاورد. در ایام اربعین ممکن است تا بین الحرمین بروید و دیگر نتوانید جلوتر بروید؛ لذا همان‌جا را ضریح به حساب بیاورید و گریه و عزاداری خودتان را انجام دهید و برگردید. ضمن اینکه در سفر اربعین، همان لحظه اول که در این مسیر نورانی قدم بر می‌دارید، واقعاً یک حسّ و حال دیگری است؛ حسّ و حالی که گاهی در خود بقعه مبارکه هم ممکن است برای انسان پیش نیاید.

نوحه‌های زمان اوج اقتدار با نوحه‌های دوران مظلومیت باید فرق داشته باشد

نکته دیگر درباره نوحه‌ها و روضه‌ها و محتوایی است که در این سفر می‌خواهیم از آنها استفاده کنیم. باید دست ذاکرین اهل بیت (ع) و مادحین و شاعران را بوسه زد که در این امر شریف خدمت می‌کنند. ولی باید توجه شود بالاخره الان که برای زیارت امام حسین (ع) می‌رویم، باید نوحه ما با نوحه‌هایی که ۴۰-۵۰ سال پیش خوانده می‌شد- آن زمان‌هایی که آرزو داشتیم به زیارت کربلا برویم- فرق داشته باشد. ما الان که در اوج اقتدار به زیارت می‌رویم، باید نوحه‌های مان با زمانی که در اوج مظلومیت به زیارت می‌رفتیم، فرق داشته باشد.

ما دیگر الان نباید این‌طور نوحه بخوانیم که «ای امام حسین (ع)، من آرزو دارم به زیارت کربلا بیایم!» بلکه باید بگوییم: «ای امام حسین (ع)، من این وظیفه را هرگز ترک نخواهم کرد» یا نباید بگوییم: «به من توفیق بده، یک‌بار به حرمت بیایم!» بلکه بگوییم: «ای امام حسین! من هر سال باید به حرمت بیایم، یک‌وقت این توفیق از من سلب نشود!»

ادبیات اقتدار امت اسلامی و ادبیات حماسی، بیشتر باید در زیارت اربعین جاری باشد. شما این جمعیت را نگاه کنید! اگر این جمعیت شما در تاریخ اسلام بود که ذره‌ای غبار غربت به دین نمی‌نشست. ما باید ادبیات خودمان را تغییر دهیم.

ما در این سفر باید اذن جهاد بگیریم

شما ببینید مزه و معنای اقتدار چقدر در این کلام ابوالفضل العباس (ع) جاری است که-در نقلی هست در روز عاشورا- به امام حسین (ع) عرض کرد: «سینه من از این منافقین تنگ شده است، اجازه بدهید بروم انتقام خون شهدا را بگیرم؛ قَدْ ضَاقَ صَدْرِي وَ سَأَمْتُ مِنَ الْحَيَاةِ وَ أُرِيدُ أَنْ أُطَلَّبَ ثَأْرِي مِنْ هَؤُلَاءِ الْمُنَافِقِينَ»^۱

ما در این سفر باید اذن جهاد بگیریم، باید برای ظهور دعا کنیم. باید برای انتقام خون امام حسین (ع) دعا کنیم. این اقتدار امت اسلامی باید اینجا دیده شود، تا کسانی که زیارت اربعین می‌آیند، بگویند: «حس خوبی پیدا کردیم، و نه تنها برای امام مظلوم اشک ریختیم، بلکه احساس اقتدار امت اسلامی در وجودمان آمد» و آن ماجرای مظلومانه حج، و آن عروج مؤمنانی که

نمی‌توانستند از خودشان دفاع کنند، واقعاً جبران بشود. ما باید این را مظهر قدرت اسلام قرار بدهیم، نه مظهر ضعف جامعه اسلامی.

در اربعین، روضه‌ها باید حماسی باشد

در اربعین باید روضه‌های مقتدرانه خواند؛ روضه‌هایی که بوی حماسه می‌دهند. مثلاً وقتی روضه حضرت رباب(س) خوانده شود، اگر خواستیم زبان حال بگوییم، این‌طور بگوییم که حضرت رباب عرض می‌کند: «یا ابا عبدالله(ع)! سرت را بالا بگیر، علی اصغرم به فدای تو، اگر فرزند دیگری داشتم و علی اصغر دیگری داشتم، فدای تو می‌کردم...» اینها شبیه رجزهای مادران شهداست که الان در منطقه در همین مسیر پیاده‌وری با شما خواهند بود.

در اربعین، روضه‌ها باید حماسی باشد. شما آمده‌اید که بگویید: «یا زینب! دیگر غربت به پایان رسید» ما باید این را در روضه‌ها و نوحه‌های مان بگوییم که «غربت به پایان رسید»^۱.

۱. ۱۹/۰۸/۹۴، مکان: همایش آیت‌الایمان | سالن همایش سازمان حج

و زیارت، دسترسی در: «<http://panahian.ir/post>/۳۴۴۵»

| جلسه دوم |

«هم دلی؛ در زیارت اربعین»

«زیارت اربعین» جرقه‌ای به انبار انرژی‌های متراکم
مؤمنین

شما در باب اهمیت زیارت امام حسین (ع) روایات زیادی را از ائمه هدی (ع) شنیده‌اید. در میان همه این روایت‌ها که انرژی متراکمی را در امت اسلامی ایجاد می‌کنند، روایت زیارت اربعین که فرمود: « یکی از علامات های مومن زیارت اربعین است؛ عَلاَمَاتُ الْمُؤْمِنِ... وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ »^۱ مانند جرقه‌ای بود که گویی به یک انباری از این انرژی‌های متراکم اصابت کرد و در زمانی که مؤمنین راه حسین (ع) قدرت دفاع از خودشان را دارند، منجر به تجلی زیارت اربعین شد.

---

۱. تهذیب الاحکام، ج ۶، ص ۵۲.

برای اینکه آن انبار مهمات یا آن انرژی متراکم برآمده از روایات و سفارشات اولیاء خدا برای زیارت امام حسین (ع) را بهتر بشناسیم، بنده دو روایت از میان این روایات را برای شما قرائت می‌کنم. شاید اگر این روایت سال‌های پیش بیان می‌شد، یک مقدار مبالغه‌آمیز تلقی می‌شد. ولی الان باتوجه به اینکه زیارت اربعین دیگر نیازی به تبلیغات ندارد و قدرت حماسهٔ اربعین، آثار بابرکت خودش را به نمایش گذاشته، دیگر کسی تصور نمی‌کند که این روایات را در باب تبلیغ اربعین یا تحریک مردم به حضور در پیاده‌روی اربعین یا حتی برای تبلیغ کردن زیارت امام حسین (ع) قرائت می‌کنیم.

فضیلت زیارت امام حسین (ع) بالاتر است یا شهادت؟

امام صادق (ع) می‌فرماید: «زیارت امام حسین (ع) بافضیلت‌ترین عملی است که انسان می‌تواند انجام دهد؛ إِنَّ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ عَ أَفْضَلُ مَا يَكُونُ مِنَ الْأَعْمَالِ»^۱ و در روایات دیگری این مضمون آمده است که بالای هر کار خوبی، یک کار خوبی هست، تا زمانی که فرد در راه خدا به شهادت برسد؛ فَوْقَ كُلِّ ذِي بَرٍّ بَرٌّ حَتَّى يُقْتَلَ الرَّجُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»^۲ حالا این سؤال پیش می‌آید که

۱. کامل‌الزیارات، ص ۱۴۷.

۲. کافی، ج ۲، ص ۳۴۸.

فضیلت زیارت امام حسین (ع) بالاتر است یا شهادت؟

امام صادق (ع) می‌فرماید: «وقتی زائر به زیارت حسین (ع) پرداخت، هنگام بازگشت، هیچ گناهی بر او باقی نمی‌ماند، و او به مقامی می‌رسد که کسی که در راه خدا به خون خود آغشته شده، به آن مقام نمی‌رسد؛ **يُنْصَرَفُ وَ مَا عَلَيْهِ ذَنْبٌ وَ قَدْ رَفَعَ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مَا لَا يَنَالُهُ الْمَتْشَحُّطُ بِدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ**»^۱ پس طبق این روایت، کسی که به زیارت امام حسین (ع) برود، می‌تواند به مقامی برسد که شهید در راه خدا نمی‌تواند به آن مقام برسد؛ این ظرفیت معنوی زیارت امام حسین (ع) است.

اجر هزار شهید از شهدای بدر را برایش می‌نویسند

امام باقر (ع) می‌فرماید: «اگر مردم می‌دانستند که در زیارت امام حسین (ع) چه فضیلت‌ها و ارزش‌هایی هست، از شوق، جان می‌دادند و از شدت حسرت (از اینکه به زیارت نرفته‌اند) قالب تهی می‌کردند؛ **لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَ مِنَ الْفَضْلِ لَمَاتُوا شَوْقًا وَ تَقَطَّعَتْ أَنْفُسُهُمْ عَلَيْهِ حَسْرَاتٍ**»^۲ از حضرت پرسیدند: در این زیارت چه فضیلت‌هایی هست؟ حضرت فرمود:

۱. کامل‌الزیارات، ص ۲۹۸.

۲. همان، ص ۱۴۲.

«کسی که با شوق به زیارت حسین (ع) برود، هزار حج قبول شده و هزار عمرهٔ پرارزش را برایش می‌نویسند و اجر هزار شهید از شهدای بدر را برایش می‌نویسند؛ مَنْ أَتَاهُ تَشَوُّقًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَ أَلْفَ عُمْرَةٍ مَبْرُورَةٍ وَ أَجْرَ أَلْفِ شَهِيدٍ مِنْ شَهِدَاءِ بَدْرٍ» شما می‌دانید که تعداد شهدای بدر بسیار کم است؛ ولی اجرشان خیلی بالاست، چون در ایمان به رسول خدا (ص) سبقت گرفته بودند و در اوج غربت اسلام، به دفاع از اسلام پرداخته بودند.

امام صادق (ع) می‌فرماید: «برای شما که پیاده به سمت کربلا می‌روید، هر قدمی که برمی‌دارید و می‌گذارید، بابت هر قدم، ثواب یک شهید که در راه خدا به خون خود آغشته شده، عنایت خواهد شد؛ فَلِكَ بِكُلِّ قَدَمٍ رَفَعْتَهَا أَوْ وَضَعْتَهَا كَثُوبٌ الْمُتَشَحِّطِ بِدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»^۴

چرا در روایات، ثواب زیارت حسین (ع) با ثواب شهادت مقایسه شده؟

حالا چرا باید ثواب زیارت امام حسین (ع) با ثواب شهادت، مقایسه شود؟ این موضوع، خیلی قابل تأمل است. نباید از کنار چنین روایاتی ساده عبور کرد.

مهمترین کارکرد اجتماعی شهادت، ایجاد امنیت برای امت اسلامی و ایجاد اقتدار برای جامعه دینی است. از سوی دیگر، حضرت امام (ره) می‌فرماید: «انگیزه این گریه و این اجتماع در مجالس روضه را خیال نکنید فقط این است که ما گریه کنیم برای سیدالشهدا... این مجالسها مردم را همچو مجتمع می‌کنند... این جنبه سیاسی این مجالس بالاتر از همه جنبه‌های دیگری که هست. بیخود نمی‌گویند ائمه ما به اینکه هر کس که بگرید، بگریاند یا صورت گریه کردن به خودش بگیرد اجرش فلان فلان است. مسئله، مسئله گریه نیست. مسئله، مسئله تباهی نیست. مسئله، مسئله سیاسی است که ائمه ما با همان دید الهی که داشتند، می‌خواستند که این ملت‌ها را با هم بسیج کنند و یکپارچه کنند از راه‌های مختلف. اینها را یکپارچه کنند تا آسیب‌پذیر نباشند»^۱

همچنین حضرت امام می‌فرماید: «همین گریه‌هاست که کارها را پیش برده، همین اجتماعات است که مردم را بیدار می‌کند»^۲ طبق فرمایش امام، یکپارچگی ملت‌ها، جلوی آسیب دیدن آنها را می‌گیرد و این یکپارچگی را هیچ‌کسی مثل امام حسین (ع) نمی‌تواند ایجاد کند.

۱. صحیفه امام، ج ۱۳، ص ۳۲۳.

۲. همان.

حضرت امام در جای دیگری می‌فرماید: «این هماهنگی که در تمام ملت ما در قصه کربلا هست، این بزرگترین امر سیاسی است در دنیا. و بزرگترین امر روانی است در دنیا. تمام قلوب با هم متحد می‌شوند. اگر خوب راهش ببریم، ما برای این هماهنگی پیروز هستیم. و قدر این را باید بدانیم»^۱ حضرت امام (ره) ظرفیت عزاداری امام حسین (ع) را به خوبی می‌دیدند. آن وقتی امام می‌فرماید «این اجتماعات، بزرگترین امر سیاسی در دنیا است» هنوز خبری از این تظاهرات ۲۰ میلیونی اربعین نبود، و امام، این صدها میلیون غذایی که بین زائرین اربعین توزیع می‌شود را ندیده بودند.

امت اسلامی برای نفس کشیدن خودش نیاز به اقتدار و امنیت دارد

ما هر کاری بخواهیم انجام دهیم، نیاز به قدرت داریم؛ نیاز به اقتدار امت اسلامی داریم. امت اسلامی قبل از اینکه بخواهد فرهنگ‌سازی کند، نیاز به اقتدار دارد، قبل از اینکه بخواهد اقتصاد خودش را سامان دهد، نیاز به اقتدار دارد، قبل از اینکه بخواهد تمدن عظیمی را پی‌ریزی کند، نیاز به اقتدار دارد، نمی‌شود این امت در اوج ضعف بنشیند و برای یک تمدن عظیم، اندیشه کند

۱. صحیفه امام، ج ۱۱، ص ۹۹.

یا بخواهد مقدمات یک تمدن عظیم را فراهم کند.

امت اسلامی برای نفس کشیدن خودش نیاز به اقتدار و امنیت دارد، و شما الان در این منطقه مشاهده می‌کنید که چه وضعیتی وجود دارد!

«اقتدار پایدار» جز با حضور مردم؛ آن‌هم با قلب‌های متحد، تحقق پیدا نمی‌کند

خُب امت اسلامی این اقتدار و امنیت را از کجا باید به‌دست بیاورد؟ بهترین نوع اقتدار و اساساً اقتدار پایدار، جز با حضور مردم؛ آن‌هم با قلب‌های متحد، تحقق پیدا نمی‌کند. حکومت‌ها هرچقدر هم مقتدر باشند، بدون مردم برای تأمین امنیت، کاری از پیش نمی‌برند؛ چه امنیت داخلی و چه امنیت خارجی (لب مرزها) بدون مردم امکان ندارد. و مردم هم اگر بخواهند وارد صحنه شوند، بدون اتحاد قلبی امکان ندارد.

این مطلب را حضرت ولی عصر (عج) بسیار حکیمانه بیان فرموده‌اند و برای ظهور خودشان، چنین مقدمه‌ای را لازم دانسته‌اند. حضرت می‌فرماید: «اگر شیعیان ما-که خدا آنها را بر طاعت خودش موفق بدارد- با هم جمع شوند و قلب‌های‌شان را با هم متحد کنند برای اینکه آن عهدی که با ما دارند وفا کنند، دیگر مژده ملاقات ما به

تأخیر نخواهد افتاد و دیدار ما برای آنها سرعت خواهد گرفت؛ لَوْ أَنَّ أَشْيَاعَنَا وَفَقَهُمُ اللَّهُ لَطَاعَتَهُ عَلَى اجْتِمَاعِ مِنَ الْقُلُوبِ فِي الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ عَلَيْهِمْ لَمَا تَأَخَّرَ عَنْهُمْ الْيَمَنُ بَلِقَائِنَا وَتَعَجَّلَتْ لَهُمُ السَّعَادَةُ بِمَشَاهِدَتِنَا»^۱

چه کسی می‌تواند بگوید که تجمع اربعین، علامت نزدیک شدن ظهور نیست؟

چه کسی می‌تواند بگوید که تجمع اربعین، علامت نزدیک شدن ظهور نیست؟ چه کسی می‌تواند چنین تصور کند؟ خداوند از ما انتظار فراوان ندارد؛ البته ما کاستی‌های فراوانی داریم که باید درست کنیم ولی خدا خودش باید کمک کند. اما شرط کمک خدا چیست؟ شرط اینکه خدا کارهای ما را سامان دهد و مساعدت خدا به ما برسد چیست؟ شرطش این است که ما بتوانیم این «اجتماع من القلوب» را برای وفای به آن عهد، انجام دهیم، و شما در اربعین دقیقاً همین را می‌بینید.

تجمع مردم در اربعین با تجمع مردم در مترو فرق می‌کند! آنجا همه یک‌دل هستند، همه یک‌چیز می‌خواهند. هر کدام از آنها نمی‌خواهد منفعتی برای خودش بگیرد و برود. همه برای یک نفر و یک جریان، در آنجا جمع می‌شوند. در زیارت اربعین می‌گویند: «وَ

نُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ» یعنی نصرت و یاری من برای شما آماده است.

راه‌های سعادت ملت‌ها چیست؟

شما راه‌های سعادت یک ملت، راه‌های سعادت ملت‌ها و کل بشریت را-به‌طور مختصر- بشمارید؛ مثلاً اینکه نخبگان ملت باید افراد فهیمی باشند و طالب سعادت مردم باشند. یا اینکه نخبگان باید اهل اقدام باشند و انگیزه نجات امت خودشان را داشته باشند. توده مردم هم باید بفهمند و انگیزه اقدام داشته باشند. توده مردم-جدای از فهم- باید از فرهنگ بالایی هم برخوردار باشند تا این فرهنگ صحیح، انگیزه عمل را در مردم ایجاد کند و آنرا هدایت کند.

علاوه بر موارد فوق، «برنامه خوب» هم لازم است. یک برنامه خوب اگر نباشد، نخبگان و توده‌ها، هر دو درجا خواهند زد و به موفقیت نخواهند رسید. علاوه بر اینها، موقعیت مناسب هم باید فراهم باشد، امکانات لازم هم باید باشد. علاوه بر اینها شما می‌توانید عوامل دیگری را هم به‌عنوان عوامل تضمین‌کننده سعادت یک ملت، برشمرید.

عدم کارآرایی عوامل سعادت یک ملت بدون «اجتماعِ مِنَ الْقُلُوبِ»

همهٔ عوامل فوق هم اگر باشد، تا وقتی «اجتماعِ مِّنَ الْقُلُوبِ» نباشد، آیا این عوامل کارآیی دارند؟! چرا ما هزاران حرف خوب را با هم یکسان می‌دانیم و برتری یک حرف خوب را نسبت به حرف‌های خوب دیگر، در نظر نمی‌گیریم؟ چرا ملت‌ها را در میان حرف‌های خوب متعدد، سرگردان می‌کنیم تا از همهٔ حرف‌های خوب، دل‌زده بشوند؟

مهمترین عاملی که یک ملت را بدبخت می‌کند و به خاک سیاه می‌نشانند، راه‌های باطلی که آنها طی می‌کنند، نیست، بلکه فراوانی سخنان حقی است که مردم ترجیح این سخنان حق را بر یکدیگر، تشخیص ندهند.

سمّی مهلک برای انسان یا جامعه

سمّ مهلک برای یک انسان و یک جامعه این است که برتری دو خیر، یا برتری دو حق نسبت به همدیگر تشخیص داده نشود. کما اینکه در روایت فرمود: «لَيْسَ الْعَاقِلُ مَنْ يَعْرِفُ الْخَيْرَ مِنَ الشَّرِّ وَلَكِنَّ الْعَاقِلَ مَنْ يَعْرِفُ خَيْرَ الشَّرِّينَ»^۱

۱. بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۶.

آن چیزی که دارد موجب بدبختی افراد در جامعه ما می‌شود و موجب بدبختی یک جامعه می‌شود و در جامعه ما موجب آسیب‌های فراوان شده، حرف غلط نیست، بلکه عدم تشخیص برتری یک حرف صحیح بر حرف صحیح دیگری است که از نظر رتبه و ارزش، ذیل آن قرار می‌گیرد. «اجتماع قلوب» را به سختی می‌توان به دست آورد

من از شما سؤال می‌کنم: در بین عوامل سعادت یک ملت، کدام یک از عوامل کلیدی تر هستند؟ کدام یک از عوامل را به سختی می‌شود فراهم کرد؟ کدام یک از عوامل، عامل فراهم آوردن دیگر عوامل است؟ همان‌طور که امام زمان (ع) فرمود؛ آن عاملی که موجب نزدیک شدن ظهور می‌شود «اجتماع قلوب برای وفای به عهد» است. این عامل مهمتر از دیگر عوامل است؛ آورنده دیگر عوامل است، تقویت‌کننده دیگر عوامل است، مؤثر قراردهنده دیگر عوامل است، و دیگر عوامل، بدون این عامل، کارایی ندارند، و هیچ عامل دیگری، کارایی این عامل را ندارد. و البته این عامل به سختی می‌تواند به دست بیاید.

«اجتماع قلوب» یک حسین شهید در میان یک امت می‌خواهد که مزارش محل اجتماع دل‌ها باشد

شما این عامل را به این سادگی نمی‌توانید در بین نمازخوان‌های یک مسجد پیدا کنید؛ «اجتماع قلوب» به واسطه نماز خواندن، به این سهولت به دست نمی‌آید. «اجتماع قلوب» به واسطه قرآن خواندن یک گروه در کنار یکدیگر به سهولت به دست نمی‌آید. «اجتماع قلوب» یک حسین شهید در میان یک امت می‌خواهد که مزار او محل اجتماع دل‌ها باشد و زیارت‌نامه‌ای که در اوج آن بگویند: «و نَصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ؛ من برای کمک کردن به شما آماده‌ام»^۱ در این صورت است که «اجتماعِ مِنَ الْقُلُوبِ فِي الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ»^۲ تحقق پیدا می‌کند.

بسیاری از نخبگان و مسئولین جامعه اربعین را جدی نگرفته‌اند

اگر ما این موضوع را جدی می‌گرفتیم، و مسئولین فرهنگی و اقتصادی جامعه- و مسئولین جامعه در ابعاد مختلف- این عامل را جدی می‌گرفتند، الان مسیر راه آهن را در سه چهار شاخه، بین ایران و عراق، هموار کرده بودند، و مسیر رفت و آمد پیاده مردم برای میعادگاه

۱. زیارت نامه اربعین.

۲. احتجاج، ج ۲، ص ۴۹۹.

اربعین را در اطراف کربلا، در ده‌ها جادهٔ مخصوص پیاده‌روی، هموار کرده بودند، که چرا میلیون‌ها نفر از ایران اسلامی به سهولت در این سفر نروند و نیایند؟ مگر این سفر، یک سفر توریستی است؟!

بسیاری از نخبگان و مسئولین جامعهٔ ما این حرف را شوخی می‌گیرند که اجتماع قلوب، در کنار کربلای امام حسین (ع) - که جای دیگری به این سهولت قابل تحقق نیست - عامل سعادت این ملت در همهٔ ابعاد است. ولی این حرف را شوخی می‌گیرند!

به شما اطمینان می‌دهم که بسیاری از نخبگان ما، به قدر کافی دربارهٔ همین احادیث - که پاداش زائر حسین (ع) را در حد شهادت اعلام می‌فرماید - ذره‌ای اندیشه نکرده‌اند، و یا اگر اندیشیده‌اند، اندیشهٔ آنها به جایی نرسیده است. اینها را شوخی می‌پندارند! البته همه احترام ائمهٔ هدی (ع) را حفظ می‌کنند، ولی اگر بسیاری از این افراد، مقابل این کلام امام صادق (ع) می‌نشستند، حتماً جزء استهزاء‌کنندگان اولیاء خدا قرار می‌گرفتند! چه کسانی اولیاء خدا را مسخره می‌کنند؟ کسانی که عقل‌شان به عمق کلام اولیاء خدا نمی‌رسد، لذا مسخره می‌کنند.

این اجرها چه تأثیری در سرنوشت یک ملت دارد؟

من از مسئولین جامعه، از نخبگان و کسانی که کار در دستشان هست، تقاضا می‌کنم که از خودشان سؤال کنند: آیا این اجرهای معنوی بسیار بالایی که برای زیارت امام حسین (ع) و برای پیاده رفتن به این زیارت-در روایات- بیان شده را باور می‌کنند یا نه؟ اگر باور می‌کنند، بگویند که وقتی اجری معادل اجر شهادت برای هر قدم زائر پیاده کربلا گذاشته‌اند، این چه تأثیری در سرنوشت یک ملت دارد؟ اگر این را می‌دانند، امکانات بیشتری برای رفتن مردم به این زیارت، فراهم کنند.

اربعین موقع جمع‌آوری پول برای حل مشکلاتِ دیگر مملکت نیست!

اربعین موقع جمع‌آوری پول برای حل مشکلاتِ دیگر مملکت نیست. مسئولین نباید اربعین را فرصتی تلقی کنند برای اینکه به‌طور مستقیم بخواهند عوارضی دریافت کنند؛ برای حل دیگر مشکلات! اربعین زمانی است که دولت و دلتمردان، اگر دانایی به‌خرج بدهند، باید برای حضور مردم یارانه پرداخت کنند. بگذارند مردم، در این سفر ساده‌تر از هر سفر دیگری، حضور پیدا کنند. نور و معرفت و برکت، از این سفر به ارمغان بیاورند و-در نتیجه آن- هزاران گرفتاری دیگر، در مملکت برطرف شود.

اربعین فرصتی برای اندیشیدن اندیشمندان دربارهٔ آثار محبت و زیارت حسین(ع)

آیا واقعاً زیارت اربعین، با حضور میلیونی مردم، گرفتاری‌های دیگر را برطرف می‌کند؟ اگر برطرف نمی‌کند، چرا ائمهٔ هدی(ع) اجری معادل اجر شهادت برای هر قدم آن، اعلام کرده‌اند؟ آیا اینها جای اندیشیدن ندارد؟

فکر می‌کنم ما هنوز نیاز داریم به اینکه دربارهٔ امام حسین(ع) و آثار شهادت او و محبت به او و زیارت مرقد منور او، اندیشه کنیم. بنده یک زمان و مکانی را به اندیشمندان جامعه پیشنهاد می‌کنم که دربارهٔ این موضوع بیندیشند؛ در سه روز پیاده‌روی به سوی کربلا، فرصت اندیشیدن در این باره هست. این مکان، بهترین مکان برای اندیشیدن است. در میان ناله‌ها و شور زائرین، در مسیر پیاده‌روی اربعین، بهترین فرصت‌ها برای اندیشیدن پدید می‌آید که در هیچ‌جای دیگری، این همه تعقل و تفکر، امکان‌پذیر نیست.

درک برخی از معجزه‌ها، نیاز به اندیشه دارد

ما متدینین، گاهی به معجزه هم معتقدیم؛ معجزات زیادی در اطراف ما رخ می‌دهد، مثل معجزه‌ای که در دل‌های تک تک ما-در جریان سوگواری و عزادار بودن

برای امام حسین (ع) - اتفاق افتاده است که دیدن و درک این معجزه‌ها نیاز به اندیشه دارد. ممکن است فکر کنید که خیلی از معجزه‌ها برای عوام است؛ بله در قدیم، خیلی از معجزه‌ها برای عوام بود؛ مثل زنده کردن مردگان توسط حضرت عیسی (ع). اما معجزات دین ما برای خواص و اهل اندیشه است. مثلاً اگر کسی اهل اندیشه نباشد، فرق بین قرآن و دیوان حافظ و مولوی را چطور می‌خواهد بفهمد؟! او می‌گوید: همه اینها حرف‌های خوبی زده‌اند!

درک برخی از معجزه‌ها، کار هوشمندان جامعه است. متأثر شدن از برخی معجزه‌ها، نیاز به تفکر و تعقل دارد، و بزرگ‌ترین معجزه‌ای که الان در دین ما وجود دارد، معجزه قلب‌هایی است که متأثر از حماسه عاشورا هستند؛ آن‌هم بعد از ۱۴۰۰ سال! اگر پدری بخواهد برای دختر سه‌ساله خودش گریه کند و خدا به این پدر، عمر حضرت نوح را بدهد، بعد از چند سال اشک او - برای فرزندش - خشک خواهد شد و بیشتر نمی‌تواند گریه کند.

این مردمی که نه هیچ‌کدام پدر یا برادر یا خواهر امام حسین (ع) بوده‌اند، چرا دست از گریه کردن برای او بر نمی‌دارند و دست خودشان هم نیست؟ آیا این معجزه نیست؟ ما اگر در کنار حضرت موسی (ع) بودیم و او با

عصای خودش رود نیل را می‌شکافت، می‌گفتیم: یک معجزه الهی دیده‌ایم! ولی آیا رود نیل مهمتر است یا قلب آدم‌ها؟ امام صادق (ع) می‌فرماید: «کوه‌ها راحت‌تر جابه‌جا می‌شوند تا قلب انسان؛ اِزَالَةُ الْجِبَالِ أَهْوَنُ مِنْ اِزَالَةِ قَلْبٍ عَنِ مَوْضِعِهِ»^۱

هیچ اندیشمندی نمی‌تواند بگوید: این مردم را فریب داده‌اند که به پیاده‌روی اربعین می‌روند!

الان شما در معرض دیدن چیزی بالاتر از شکافته شدن رود نیل هستید. این معجزه‌ها خرافات نیست. از اندیشمندان عالم پرسید: «چگونه این طوری شده؟» هیچ اندیشمندی نمی‌تواند بگوید: «با تبلیغات این طوری شده است!» خُب اگر با تبلیغات این طوری شده، چرا آنهایی که تمام ابزار تبلیغات در دستشان هست، نمی‌توانند یک نمونه‌ای مشابه این درست کنند؟ آیا می‌توانند تبلیغات کنند و مردم را برای موضوع دیگری این‌طور بگریانند؟!

اگر این مردم را فریب داده‌اند که به پیاده‌روی اربعین رفته‌اند، خُب شما گروه دیگری را-در جای دیگری از دنیا- فریب دهید و ببرید، شما که اگر بتوانید حتماً

این کار را انجام می‌دهید! اگر این مردم فریب خورده‌اند و به اجر اُخروی-به‌صورت خرافی- امیدوار شده‌اند و آمده‌اند صدها میلیون غذای زائران را تأمین می‌کنند، خُب شما هم در یک مکتب و مسلک دیگری، مردم را فریب دهید که بیایند و مثلاً ده‌ها میلیون غذا بدهند و اشک بریزند و از عزاداران منت بکشند که غذای آنها را تناول کنند!

همان‌طور که قرآن معجزه است، در بخش عترت هم امام حسین (ع) معجزه است

شما که با «الله اکبر» گفتن، چنین تروریست‌هایی در منطقه درست کرده‌اید، اگر می‌توانید این کار را هم انجام دهید و مردم را بفریبید و آنها را عاشقانه دور مزار یک کسی، جمع کنید! ولی این کار واقعاً در جای دیگر، شدنی نیست! اینجاست که این معجزه بزرگ دین ما در بخش عترت، خودش را نشان می‌دهد؛ همان‌طوری که قرآن معجزه است، در بخش عترت هم امام حسین (ع) معجزه بزرگ است.^۱

۱. علیرضا پناهیان، همایش ملی تبیین ظرفیت‌های تمدنی اربعین،

| جلسه سوم |

«مهم ترین حرکت به سوی ظهور»

مهمترین حرکت هیئت‌ها در راستای ظهور، کار برای «اربعین» است

حضرت امام(ره) تأکید می‌کردند که انقلاب ما محدود به ایران نیست و می‌فرمودند که مسئولین کشور اگر در کنار خدمت به مردم، به فکر مقدمه‌سازی برای ظهور نباشند خیانت کرده‌اند.^۱

ما هیئتی‌ها هم اگر فقط در محدوده خودمان فعالیت کنیم و به فکر مهمترین حرکت در راستای ظهور یعنی «اربعین» نباشیم، خیانت است. شما در مرحله اول، مردم را از لاک فردیت در آورده‌اید و آنها را به هیئت جذب کرده‌اید، حرکت دیگر این است که آنها را به

---

۱. صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۹.

سمت نماز جماعت می‌برید و سپس سراغ نماز جمعه می‌روید که دور نهایی و اجتماع بزرگ نماز جماعت‌های هر شهر است، اما چون به صورت «سازماندهی شده» در نماز جمعه حضور پیدا نمی‌کنیم، این نماز جمعه‌ها چندان رونق ندارد. مثلاً در شهری که ۱۰۰ مسجد دارد به جای اینکه با هویت جمعی‌شان برای نماز جمعه بیایند، ۱۰۰ نفر با هویت فردی‌شان می‌آیند.

اردو بردن برای زیارت، خصوصاً اربعین، جزء اصلی‌ترین کارهای هیئت است

در اربعین هم، افراد تا حد امکان نباید به صورت انفرادی بروند، بلکه باید در قالب هیئت‌ها و به صورت دسته‌جمعی به اربعین بروند. شما باید در هیئت خودتان مثلاً صدها یا ده‌ها نفر داشته باشید که با هم رفیق باشند و با هم اردو بروند، بزرگترین اردوی آنها هم شرکت در پیاده روی اربعین است.

پیامبر اکرم (ص) زمانی که در مدینه بودند، مرتباً برای جهاد، اردو کشی می‌کردند، البته الان جهاد نیست اما اردو بردن برای زیارت، خصوصاً زیارت سیدالشهدا (ع) جزء اصلی‌ترین کارهای هیئت است؛ اردوهای زیارتی، به خصوص زیارت کربلا و به‌ویژه اربعین.

آیا اربعین و رعایت حرمت امام حسین (ع) در جهان مصداق «امر جامع» نیست؟

خداوند متعال در آیات آخر سوره نور، می فرماید: «وقتی پیامبر، شما را به یک امر جامع دعوت می کند شما حق ندارید جای دیگری بروید و به امور دیگر مشغول بشوید. آنهایی که از امر جامع فرار می کنند، باید بترسند از اینکه فتنه یا بلایی ناگهانی بر سر آنها بیاید؛ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ... فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ» (نور ۶۲-۶۳)

آن سالی که داعش تا نزدیک کربلا رسیده بود، نقل قولی از رهبر انقلاب در روزنامه‌ها منتشر شد مبنی بر اینکه «امسال اربعین باید شلوغ‌تر بشود» از همان روز شکست داعش در عراق و سوریه شروع شد، در آینده ثبت خواهد شد که برگزاری باشکوه اربعین، چگونه این منطقه را نجات داد و این اتحاد را ایجاد کرد، بعد از آن جریان، در سال‌های بعد دوباره خواستند اختلاف بیندازند که شهادت حاج قاسم و ابومهدی المهندس دوباره اتحاد را ایجاد کرد.

هنرِ هیئتی‌ها به زحمت افتادن برای اربعین است

در هیئت‌ها یک مقدار کمتر از عشق و محبت حرف بزنید. بعضی از ما زیادی جسارت پیدا کرده‌اند و فکر می‌کنند هر وقت که خودشان دلشان خواست باید برای زیارت کربلا بروند، این هم نوعی بی‌ادبی است، امام صادق (ع) می‌فرماید: «فقرا سالی یک بار، و بقیه سالی دو بار باید به زیارت امام حسین (ع) بروند؛ حَقِّ عَلِيٍّ الْغَنِيِّ أَنْ يَأْتِيَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع فِي السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ وَ حَقِّ عَلِيٍّ الْفَقِيرِ أَنْ يَأْتِيَهُ فِي السَّنَةِ مَرَّةً»^۱

درباره اربعین نباید کم گذاشت. درست است که شب قدر و عاشورا برای شما هیئتی‌ها زحمت دارد، اما اینها هنر شما نیست، وقتی که ما دستور گرفتیم، هنر این است که برای اربعین به سختی و زحمت بیفتیم. البته بعضی از هیئتی‌ها واقعاً پای کار اربعین هستند، بعضی‌ها از خود ایران پیاده‌روی را شروع می‌کنند.

هیئتی که اربعین نرود یا برای اربعین، کاری نکند هیئت نیست

ما هنوز در خط مقدم و در جنگ هستیم؛ اگر برای اربعین کم بگذاریم و رونق اربعین کم بشود، خطرناک است، مگر روضه، بدون اربعین می‌شود؟ هیئتی که اربعین نرود کربلا و برای اربعین، شهر را به هم نریزد هیئت نیست، احدی اربعین را در این مسیر راه نینداخت بلکه خداوند دلها را متوجه اربعین کرد؛ به این امر باید احترام بگذاریم.

همه چیز را در هیئت با عینک اربعین نگاه کنید. حتی ما باید به دولت بگوییم که ما خودمان اربعین را برگزار می‌کنیم، بیمه، تردد و... را خودمان انجام می‌دهیم، بگذارید همه کارهای اربعین، مردمی باشد.

هر پذیرایی مختصری که در اربعین انجام می‌دهید و هر خوشامدگویی به زائران و «اهلاً بکم» که شما در اربعین می‌گویید یک بمب اتم و یک نیروگاه هسته‌ای است. اباعبدالله الحسین (ع) در روز عاشورا به امام سجاد (ع) فرمود: «وَاللَّهِ لَا يَسْكُنُ دَمِي حَتَّى يَبْعَثَ اللَّهُ الْمَهْدِيَّ»^۱ تا روزی که امام زمان مبعوث می‌شود، باید رونق امام حسین (ع) بیشتر و بیشتر بشود.

۱. مناقب، ابن شهر آشوب، ج ۴، ص ۸۵.

نقش هیئت‌ها در رونق اربعین چیست؟

ما باید امام حسین (ع) را به جهان معرفی کنیم و راهی بجز اربعین نداریم، نقش هیئت‌ها در رونق اربعین چیست؟ مثلاً شما هیئت‌ها می‌توانید برخی از جوانان، زوج‌های جوان، خانواده‌های با فرزند بیشتر و... را در ماه محرم ثبت نام کنید و رایگان برای اربعین ببرید.

دوستان من! اگر به‌خاطر گرمای تابستان یا کمبود امکانات، برای اربعین کم بگذاریم خیانت کرده‌ایم، معلوم است که اهمیت اربعین با هیئت‌های ما قابل مقایسه نیست، ما در سوره حجرات، ادب یاد گرفتیم، می‌فرماید: «کسی که نسبت به پیامبر (ص) ادب را رعایت نکند، نتیجه‌اش حبط عمل است؛ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ» (حجرات/۳۹) ما باید نسبت به ابا عبد الله الحسین (ع) ادب داشته باشیم، یکی از وجوه رعایت ادب هم این است که دل‌بخواهی به زیارت کربلا نرویم، یعنی این‌طور نباشد که هر وقت دل‌مان خواست برویم و هر وقت حال نداشتیم، نرویم.

الان با «اربعین» داریم امتحان می‌شویم

در زیارت جامعه فرازی هست که درباره اهل بیت (ع) می‌فرماید «والباب المبتلی به الناس» در خانه اهل بیت (ع)، جایی نیست که فقط حاجت بدهد و

انسان برود توسل پیدا کند و تبرک بجوید، بلکه اینجا، دری است که انسان با آن امتحان می شود، یعنی ما در موقعیت های مختلف، با اهل بیت (ع) امتحان می شویم.

مردم کوفه با ابا عبدالله الحسین (ع) امتحان شدند، با امام حسن مجتبی (ع) امتحان شدند، با امیرالمؤمنین علی (ع) امتحان شدند و ما الان با اربعین داریم امتحان می شویم. هرکسی هر چقدر بتواند برای اربعین ابا عبدالله الحسین (ع) مایه بگذارد از این امتحان روسفید بیرون خواهد آمد.

ما نسبت به اربعین فقط «شوق» نداریم، بلکه «خوف» هم داریم

ما نسبت به اربعین فقط «شوق» نداریم، بلکه «خوف» هم داریم؛ خوف اینکه مبادا کم بگذاریم، خوف اینکه مبادا قدر این نعمت با عظمت را ندانیم و نتوانیم شکرش را بجا بیاوریم. خوف و شوق همیشه باید باهم باشد.

ما درباره اربعین فقط به عشق حضرت، به زیارت نمی رویم بلکه خوف از این داریم که مبادا به خاطر کم توجهی ما، به محضر حضرت، بی ادبی بشود. ما برای رفتن، احساس تکلیف می کنیم. ائمه هدی (ع) فرموده اند: «هرکسی لا اقل سالی یک بار باید به زیارت

أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ (ع) بَرُودٌ وَ إِنْ تَوَانِ مَالِي دَارِدٌ، سَالِي
 دُو بَارِ بَرُودٍ؛ حَقٌّ عَلَيَّ الْغَنَى أَنْ يَأْتِيَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع فِي
 السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ وَ حَقٌّ عَلَيَّ الْفَقِيرِ أَنْ يَأْتِيَهُ فِي السَّنَةِ مَرَّةً^۱
 إِمَامٌ صَادِقٌ (ع) هَشْدَارٌ مِي دَهْنْدُ كِه مَبَادَا سِه سَالِ بَرِ كَسِي
 بَگْزَرْدُ وَ بِه زِيَارَتِ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ (ع) نَرَفْتِه بَاشْدُ. (أَمَّا
 الْقَرِيبُ فَلَا أَقْلَ مِنْ شَهْرٍ وَ أَمَّا بَعِيدُ الدَّارِ فَفِي كُلِّ ثَلَاثِ
 سِنِينَ فَمَا جَازَ الثَّلَاثَ سِنِينَ فَقَدْ عَقَّ رَسُولَ اللَّهِ ص وَ
 قَطَعَ رَحِمَهُ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ)^۲

اربعین واجب نیست اما محل امتحان ماست؛ مثل
 امتحان اصحاب در شب عاشورا

ان شاء الله همه این سفر را به عنوان یک سفر ضروری
 تلقی کنند و امکاناتش را هم خیرین فراهم کنند، هم
 دولت. دولت هرچقدر به زیارت اربعین و زائران اربعین
 خدمت کند، به نفع مملکت و به نفع محرومین است و
 این خدمت هم برکتی برای دیگر اقداماتش خواهد بود.

وای بر دولتمردی که نسبت به اربعین بی تفاوت
 باشد، ما امروز داریم با اربعین امتحان می شویم «الباب»

۱. کامل الزیارات، ص ۲۹۳.

۲. همان، ص ۲۹۷.

المُبْتَلَى به النَّاسِ» این امتحان را جدی بگیریم. امتحان لزوماً آن کاری نیست که بر ما واجب کنند و ببینند ما چه می‌کنیم؟ آن قسمت حساس و پُر امتیاز یک امتحان و احیاناً آن قسمت پرخطرش - اگر بی‌اعتنایی کنیم - آن قسمتی است که به ما تکلیف نکرده‌اند؛ مثل شب عاشورا که امام حسین (ع) به یاران خودش، تکلیف نکرد که «فردا بمانید!» ولی آنهایی که ماندند، چقدر بُردند!

دو پیشنهاد برای ارتقاء محتوا و کیفیت اربعین

از این مقدمه که بگذریم دو نکته دربارهٔ ارتقاء محتوا و ارتقاء کیفیت، معنویت و معرفت اربعین خدمت شما عرض کنم. اولاً حتی المقدور (همان طور که عرض کردم) هرکسی می‌خواهد به زیارت اربعین برود، بهتر است به صورت «کاروانی» برود. بنده بارها دیده‌ام که چقدر برکت دارد وقتی، کاروانی به سفر می‌روند؛ از همدیگر حمایت می‌کنند، روابط نزدیک‌تر، صمیمانه‌تر و ایثار، بین آنها باب می‌شود. مخصوصاً هیئت‌ها وقتی یک کاروانی را می‌برند، تازه هیئت شکل می‌گیرد، از حالت مراسم در می‌آید و تبدیل می‌شود به یک تشکیلات معنوی.

اینکه یک هیئتی، برای اربعین، کاروان راه نیندازد، خیلی عجیب است! وقتی امام حسین (ع) خودشان در

اربعین، روضه گرفته‌اند، آیا این هیئت، نمی‌خواهد پرچم خودش را در روضهٔ ابا عبدالله الحسین (ع) به اهتزاز در بیاورد؟! اصلاً هیئت‌ها نیاز دارند برای قوام هیئت و برای اثربخشی و دوام‌شان، افراد هیئت خودشان را دور هم جمع کنند و باهمدیگر به سفر بروند، تا باهمدیگر پیوندهای محکم‌تری پیدا بکنند، و چه سفری بهتر از این سفر اربعین! همین سفر اربعین، یک بابی می‌شود برای تعاون آنها در ابعاد مختلف زندگی و این موجب قوام پرچم هیئت خواهد شد.

اربعین یک مسئلهٔ فرادینی و فراملی شده است

یک کشیش مسیحی صرب، اخیراً دارد یک کتابی می‌نویسد ایشان می‌گفت که من حتماً در این کتاب حماسهٔ اربعین، مشاهدات خودم را خواهم نوشت. اصلاً مسئلهٔ اربعین، فرادینی و فراملی شده است.

از آن مستندساز اروپایی پرسیدم: آیا در اروپا اجازه می‌دهند که شما تبلیغ کنید و اربعین را معرفی کنید؟ گفت: «ابداً به ما اجازه نخواهند داد!» این فرد، مسلمان نبود و هیچ عرق انقلابی خاصی هم نداشت، بلکه به‌عنوان یک مشاهده‌گر و یک جستجوگر به اربعین آمده بود. گفتم: چرا آنها اجازه نمی‌دهند که اربعین در جهان غرب پخش بشود؟ بالاخره یک پدیده‌ای است،

مثلاً شما ببینید از این ۲۰ میلیون نفر، چطوری پذیرایی می‌شود؟ خود مردم دارند به صورت رایگان از همدیگر پذیرایی می‌کنند! صدها میلیون پرس غذای رایگان، توسط خود مردم در اینجا توزیع می‌شود...

آن مستندساز اروپایی گفت: بله، من همهٔ اینها را دیده‌ام. گفتم: پس چرا نمی‌گذارند اینها-لااقل به عنوان یک خبر جالب- پخش بشود؟ درحالی که یک جایی مثلاً کارناوالی راه می‌افتد و مردم به همدیگر گوجه فرنگی می‌زنند، این را همهٔ دنیا می‌بینند، یا مثلاً یک جایی گاو بازی می‌کنند، همهٔ دنیا می‌بینند، اما این مراسم عظیم انسانی را چرا نمی‌گذارند دقیق پخش بشود و جزئیاتش را همه ببینند؟ او یک مقدار فکر کرد و گفت: «آخر اگر اینها پخش بشود، تمدن غرب سقوط می‌کند!» گفتم: چرا؟ گفت: برای اینکه آنجا همه چیز بر مبنای منفعت مالی تعریف شده است ولی اینجا همه چیز بر اساس از خودگذشتی است! و شما توانستید این را در اینجا ایجاد کنید.

عهده های زیبا در سفر اربعین

ارتقاء کیفیت زیارت اربعین به این است که در این زیارت و به ویژه در داخل کاروانها، رابطهٔ مردم با همدیگر، رابطهٔ عالی‌ای بشود. یکی از مؤثرین یا

مؤثرترین عامل معنوی در این سفر، همین خدمات‌های ایثارگرانه و بامحبتی است که دوستان عراقی برای زائرین انجام می‌دهند، ما همین را باید توسعه بدهیم.

هرکسی در این سفر حاضر شد، با خودش عهد کند که مهربان‌تر بشود و نسبت به دیگران خدمتگزار بشود، نسبت به دیگران فروتنی کند، خاک پای رفقای خودش باشد. هرکسی در این سفر حاضر شد، با خودش عهد کند که نسبت به هیچ‌کسی ناراحت، غضبناک و عصبانی نشود. هرکسی در این سفر حاضر شد جز لبخند به روی برادر دینی خودش نزند، هرکسی در این سفر حاضر شد با خودش عهد ببندد در طول راه به دیگران کمک کند، مثلاً اگر توانست، ساک کسی را جابجا کند یا غذا خودش را به دیگری بدهد یا....

خدمت به زائر امام حسین (ع) کمتر از خود زیارت نیست ما باید این سفر را فقط سفر زیارت ابا عبدالله الحسین (ع) قرار ندهیم، بلکه در کنار زیارت امام حسین (ع) و حتی همسنگ اهتمامی که برای زیارت داریم، این سفر را سفر خدمت به زائرین و محبت به زائرین قرار بدهیم. وقتی شما به زائر امام حسین (ع) خدمت می‌کنی و محبت می‌کنی، صداقت خودت را به ابا عبدالله الحسین (ع) نشان داده‌ای و الا سفر شما می‌رود به سمت یک سفر

تفریحی که انگار از معنویت و معرفت لازم، برخوردار نیست.

خدمت کردن به سینه زن و زائر امام حسین (ع) کمتر از خود زیارت نیست. حضرت امام در دوران جوانی شان با رفقای خود به مشهد مقدس می آمدند، یکی از مراجع عظام تقلید می فرماید: امام (ره) زودتر از دیگران، از حرم برمی گشت، درحالی که ما می دانستیم ایشان چقدر علاقه مند به زیارت است، ایشان زود برمی گشتند و چای و صبحانه برای رفقای خود آماده می کردند. از ایشان می پرسیدیم: شما برای زیارت کم می ایستید! می فرمودند: «خدمت به زائر امام رضا (ع) کمتر از خود زیارت نیست» این هوشمندی یک انسان باصفا را می رساند.

سفر اربعین فقط سفر زیارت نیست؛ سفر محبت و خدمت به زائرین حسین (ع) هم هست

ما باید رسماً اعلام کنیم که این سفر، فقط سفر زیارت *أبا عبد الله الحسین (ع)* نیست، بلکه در کنار زیارت و هم سطح زیارت، سفر محبت به زائرین *أبا عبد الله الحسین (ع)* است، سفر خدمت به زائرین *أبا عبد الله الحسین (ع)* است، دنبال فرصت باشیم که در این سفر به کسی تواضع کنیم، به کسی مهربانی کنیم،

دست در مانده‌ای را بگیریم، به کسی کمک کنیم. مثلاً اگر غذای خوشمزه‌ای بود و یک کسی آمد که حیواناً دیدیم هنوز غذا نخورده است، برایش نگه داریم و به او تعارف کنیم. اگر خودمان در کنار او گرسنگی هم کشیدیم، تحمل کنیم و به روی خودمان نیاوریم، خدا دانه‌دانه این کارهای کوچک ما را می‌بیند، ملائکه حرم، دانه‌دانه اینها را ثبت می‌کند.

بیاید در این امر تسریع کنیم که این حماسه اربعین، مقدمه آن تمدن بزرگ و مقدمه آن تمدن نوین اسلامی بشود. چرا یک سفر زیارتی، می‌تواند مقدمه تمدن عظیم اسلامی بشود؟ به خاطر اثری است که موبد دارها لب جاده در اهداء هستی خودشان و اموال خودشان برای زائرین انجام می‌دهند. این جلوه‌اش خیلی مهم است و الا زیارت که خیلی وقت‌ها صورت می‌گیرد! در ایام عرفه هم آنجا خیلی شلوغ می‌شود، اما این بساط ارتباط بین مؤمنین، جایی جز اربعین نیست. این شور امام حسین (ع) آمده است در خدمت رابطه مؤمنین با یکدیگر قرار گرفته است. پس بالا رفتن معرفت، معنویت و کیفیت این سفر در تقویت همین عامل کلیدی است.

موکب‌داری، فرصت و زمینه بسیار خوبی برای خدمت و تقرب، فراهم می‌کند

خود موکب‌داری هم، فرصت و زمینه بسیار خوبی است برای خدمت به همدیگر. مثلاً ۲۰ نفر یا ۵۰ نفر، از یک جایی جمع می‌شوند و می‌روند در مسیر پیاده‌روی اربعین، یک موکب می‌زنند، ارتباط خود این افراد با همدیگر غوغا می‌کند. چقدر زمینه تقرب را فراهم می‌کند، ضمن اینکه دوباره همین موکب‌دارها به سایر زائران هم خیلی می‌توانند خدمت کنند.

موکب‌داران و هیئتی‌ها و کاروان‌داران و عموم زائرین، با هم مسابقه بگذارند در نوشتن و تدوین آئین‌نامه‌هایی که آئین مهرورزی در سفر اربعین است! این کار خیلی زیبا خواهد بود.

شما فکر کنید به اینکه در همین مسیر، خانوادهٔ **أبا عبد الله الحسین (ع)** را برده‌اند؛ در نهایت بی‌رحمی و خشونت و در نهایت رفتار غیرانسانی با بچه‌های **أبا عبد الله الحسین (ع)** برخورد کرده‌اند، مثلاً وقتی غذا می‌پختند، بوی غذا به مشام بچه‌های امام حسین (ع) می‌رسید اما به بچه‌ها غذا نمی‌دادند! شما وقتی بغض آن دشمنان خبیث در دلتان هست، هرچه می‌توانید به کودکانِ زائران **أبا عبد الله الحسین (ع)** خدمت کنید؛

مخصوصاً آنهایی که خانوادگی به این سفر می‌آیند.

اگر خانوادگی به این سفر برویم، خوب است؟

می‌پرسند: اگر خانوادگی به این سفر برویم، خوب است؟ بله، خیلی زیبا است که خانوادگی بروید. مخصوصاً وقتی با بچه‌های کوچک خودتان به این سفر می‌روید، تداعی‌کنندهٔ خیلی از معانی است! ابا عبد الله الحسین (ع) این سفر را خانوادگی آمدند، چرا ما خانوادگی نرویم؟ مخصوصاً با فرزند کوچک خودمان. مثلاً یک کسی دختر سه ساله‌ای داشته باشد و در این سفر حرکت کند، چقدر زیباست. البته همه باید مراقب این بچه‌ها باشند.

وقتی سفر خانوادگی هست، اگر کاروانی بروند، بهتر است. یا خانم‌ها اگر با کاروان باشند یا با خانواده باشند، یقیناً خیلی بهتر است. تنهایی سفر کردن به‌ویژه برای بانوان محترم، ممکن است زیاد صورت خوشی نداشته باشد.

بعضی از جوان‌ها این قدر شور دارند که نوزاد تازه به دنیا آمده را هم می‌آورند! طبیعتاً نباید این مشقت‌ها را به خانواده و به خود تحمیل کرد، یک وقت اگر برای بچه یا مادر، کسالتی عارض بشود، خیلی سخت است. این

مسائل را باید مراقبت کرد؛ اما بقیه صورت‌هایی که برای سفر خانوادگی تصور می‌شود، خیلی فوق‌العاده است.

هرچه می‌توانیم این سفر را امام‌زمانی‌تر کنیم

راه دومی که برای ارتقاء معنویت این سفر پیشنهاد می‌کنم، هرچه امام‌زمانی‌تر شدن این سفر پُر حماسه و مبارک است! در این سفر یاد حجة‌بن‌الحسن العسکری (ع) را بیشتر داشته باشیم، در این سفر خصوصاً وقتی شب‌ها به پیاده‌روی می‌روید در این تاریکی‌ها مناجات با حجة‌بن‌الحسن العسکری (ع) خیلی نکته‌زیبایی است؛ با توجه به اینکه در این سال‌های اخیر، یک مقدار پیاده‌روی شبانه هم طرفدار دارد، چون روزها آفتابی می‌شود و یک مقدار هوا گرم است.

خواندن دعای فرج و خواندن دعای استغاثه به حضرت ولی عصر (ع) بعد از هر نماز، خیلی زیبا است. بگذارید بگویند: چرا اینها وقتی نماز می‌خوانند، بلافاصله بلند می‌شوند و دعای «الهی عظم البلاء...» را می‌خوانند و برای فرج مولای‌شان دعا می‌کنند! چرا در این سفر همه به یاد او هستند؟

ما در زیارت اربعین می‌گوییم «و نُصرتی لکم مُعدَّة» ما آمده‌ایم شما را کمک کنیم. این یعنی «یا بن‌الحسن، ما

برای کمک به شما آمده‌ایم.» بگذارید مردم پرسند: این سفر اربعین، سفر عزاداری برای امام حسین (ع) است یا سفر سوگواری برای طولانی شدن غیبت حجة بن الحسن العسگری (ع) است؟ در نوحه‌ها چقدر خوب است در این بندهایی که مردم جواب می‌دهند، گوشه‌هایی خطاب به حجة بن الحسن العسگری (ع) هم باشد که تمنای ظهور بشود.

چرا خوب است مسیر پیاده روی اربعین را از «مسجد سهله» آغاز کنید؟

چقدر خوب است که پیاده روی را از مسجد سهله آغاز کنیم به چند دلیل: اولاً مسجد سهله سر راه اصلی و قدیمی زائران اربعین هست، راهی که به «طریق علماء» مشهور است. این همان راهی است که اهل بیت (ع) را به کوفه آوردند! مسجد سهله، در واقع به نوعی سر راه کاروان ابا عبد الله الحسین (ع) هم هست. برخی از علماء می‌فرمودند: از قدیم مرسوم بود که هرکسی می‌خواست پای پیاده از نجف به کربلا برود، می‌آمد به مسجد سهله دو رکعت نماز می‌خوانده- با آن همه فضیلتی که درباره نماز خواندن در مسجد سهله هست- و بعد حرکت می‌کرد به سمت کربلا.

ثانیاً مسجد سهله- با یک فاصله مختصر- تقریباً سر

راه زائرین أباعبدالله الحسین (ع) قرار دارد، وقتی کسی بخواهد از حرم مطهر امیرالمؤمنین (ع) از طرف «صورة العشرین» به سمت کوفه بیاید، به مسجد سهله می رسد و بعد هم از مسجد سهله، یک جاده بسیار خوبی هست که به جاده اصلی نجف-کربلا ملحق می شود. لذا اگر کسی بخواهد از مسجد سهله حرکت کند، راهش چندان دورتر نمی شود؛ مخصوصاً اگر بخواهد از مسیر کنار رودخانه یا کنار شط برود که در این صورت، اصلاً مسجد سهله سرِ راه او خواهد بود.

حیف است به نجف برویم اما در خانه امام زمان (ع) حاضر نشویم

ضمن اینکه حیف است انسان به نجف اشرف بیاید، اما در خانه امام زمان، حضرت ولی عصر (ع) و مسجد منسوب به این وجود مقدس و نازنین، حاضر نشود. قبل از اینکه سفر خود را شروع کنید، خوب است لااقل دو رکعت از نمازهای واجب خودتان را در این مسجد شریف بخوانید و چقدر توصیه شده است که «حداقل یک نماز واجب خودتان را در مسجد سهله بخوانید»؛ این در رزق و روزی و عمر شما چقدر برکت ایجاد می کند، مرگ ناگهانی را از بین می برد و... درباره ثواب زیارت مسجد سهله و نماز خواندن در این مسجد

شریف، روایات عجیبی داریم.

بعد از اینکه دو رکعت نماز صبح را خواندید، یک ناله یابن الحسن، یک دعای عهد و یک تجدید عهد با امام زمان (ع) بکنید و بعد حرکت خود را آغاز کنید. یک نیت امام زمانی و یک تمنایی برای ظهور داشته باشید و بعد سفر خود را آغاز کنید. همین کار اصلاً سفر کربلا را معنوی تر خواهد کرد، یعنی با توجه به حضرت حجة بن الحسن العسکری (ع) این سفر را ادامه بدهیم.

در طول سفر، دائماً متوجه امام زمان تان باشید

خیلی در این سفر، متوجه امام زمان تان باشید، بگویید «یابن الحسن، چشمم تاریک شد از بس دنبال تو گشتم و تو را ندیدم!» آنان که به محضر مولا رسیدند، دم فرو بستند و به کسی نگفتند ولی اگر بنا باشد کسی در گوشه‌ای به محضر مولای خودش برسد، یکی از بهترین مواقعش همین سفر نورانی است. مگر می‌شود پدر گرامی ایشان یعنی امام حسن عسکری (ع) ما را برای اربعین دعوت کرده باشند، اما فرزند گرامی ایشان حضور پیدا نکنند؟ مگر می‌شود اجداد طاهرین شان، دعوت به پیاده روی کرده باشند اما خود ایشان پیاده روی نکنند؟ مگر می‌شود این همه، مردم به عشق حضرت در این راه پیاده بروند، ولی آقا و مولایشان حجة بن الحسن

العسکری (ع) در میان این مردم حضور پیدا نکنند.
یا صاحب الزمان (ع) ما که در کربلا نبودیم حسین (ع) را
یاری کنیم ولی الان برای تو آمده ایم، ما برای اعلام آمادگی
برای انتقام خون حسین (ع) تو آمده ایم! «أَيْنَ الطَّالِبِ بَدَمِ
المقتول بكر بلا»^۱

یکی از شعارهای بسیار زیبا برای این سفر، همین
جمله زیارت جامعه است: «مُنْتَظَرٌ لِأَمْرِكُمْ»^۲ ما منتظر امر
شما هستیم. در زیارت اربعین هم می خوانیم: «وَأَنْصُرَتِي
لَكُمْ مُعَدَّةٌ» وقتی که می گوید «وَأَنْصُرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ»
درواقع دارید به امام زمان (ع) این را می گوید. لیبیک یا
حسین (ع) درواقع همان لیبیک یا صاحب الزمان (ع) است؛
أبا عبد الله الحسين (ع) شما را حواله خواهد کرد به مهدی
خودشان که «مهدی جان، اینها به عنوان یاری تو آمده اند...»

---

۱. دعای ندبه.

۲. زیارت جامعه.

اربعین در دل دوستان «محبت و قدرت» و در دل دشمنان «رُعب» ایجاد می‌کند

بگذارید این رُعب حماسه با عظمت اربعین در دل‌های دشمنان بنشیند. فرمود: «و نَصَرَهُ بِالرُّعْبِ»^۱ خدا امام زمان (ع) را با رعبی که از یارانش و رعبی که از وجود مقدسش به دل دشمنان می‌اندازد، پیروز خواهد کرد، لذا درگیری‌ها کاهش پیدا خواهد کرد و کار حضرت بهتر پیش خواهد رفت این سفر، سفری است که در دل دوستان، محبت و دل‌گرمی و احساس هویت و قدرت ایجاد می‌کند و در دل دشمنان رعب ایجاد می‌کند. این رعب را در دل دشمنان بیفکنید.

ما (زائران اربعین) همه سربازان حجة بن الحسن العسکری (ع) هستیم که در این راه قدم برمی‌داریم، همه خدمتگزاران در این راه، خدمتگزاران لشکر حجة بن الحسن العسکری (ع) هستیم، همه کسانی که غذا درست می‌کنند، در واقع دارند برای سربازان حضرت غذا درست می‌کنند، زن و مرد، کوچک و بزرگ، هرکسی در این راه آمده، به یاری مهدی فاطمه آمده است و الان دارد مستقیم یاری می‌کند، بحث آینده هم نیست؛ الان مستقیم دارد حضرت را یاری می‌کند!

جلسه چهارم |

«تمرین ظهور در زیارت اربعین»

اربعین یک زیارت ساده نیست

اربعین یک زیارت ساده نیست، اربعین یک روضهٔ صرف برای سوگواری اباعبدالله الحسین (ع) نیست. اگرچه یک روضهٔ ساده و یک زیارت سادهٔ اباعبدالله الحسین (ع) هم از عمق راهبردی باعظمتی برخوردار هست و حضرت امام فرمودند: «آن زمانی که امامان ما برای یک قطره اشک برای امام حسین این قدر ثواب اعلام فرمودند، نقشه داشتند برای قدرت اسلام.»^۱

این مضمون با تعابیر مختلف در کلمات حضرت امام موجود است که اگر اهل بیت (ع) این قدر ثواب را برای زیارت اباعبدالله الحسین (ع) و برای هرگونه ابراز ارادتی

به اباعبدالله الحسین (ع) اعلام فرمودند، یک طرح و نقشه بوده است. یقیناً جزو همین نقشه است که امام حسن عسکری (ع) آن روایت مشهور را برای زیارت اربعین فرمودند: «عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ صَلَاةُ الْخَمْسِينَ وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ وَ...»^۱

تحول دل‌ها در اربعین

بعضی از افراد نادان، می‌گویند چه شده که یک دفعه‌ای اربعین این قدر شلوغ شده است؟ اگر آدم یک لحظه تفکر کند، می‌بیند که این امر طبیعی است؛ چرا که مؤمنین و ارادتمندان به اباعبدالله الحسین (ع) ده پانزده سال است که قدرت دفاع از جمعیت میلیونی خودشان را پیدا کردند. طبیعتاً وقتی این قدرت دفاع پیدا شد، امام زمان (ع) هم دل‌ها را متحول می‌کند؛ هم دل موکب‌دارها را، هم دل زائران پای پیاده را که به میعادگاه شیعیان جهان حضور پیدا می‌کنند. قبل از اینکه این قدرت پدید بیاید، معلوم است که امام زمان ارواحناله الفدا دل‌ها را متحول و متوجه اربعین نمی‌کنند؛ به این دلیل که اگر قبل از این ده پانزده سال اخیر، مردم با جمعیت میلیونی برای اربعین می‌آمدند، میلیونی هم در این راه، به شهادت می‌رسیدند، چون قدرت دفاع از خود را نداشتند.

یادمان نمی‌رود که هشت سال پیش، دواعش و تکفیری‌ها

تا چند کیلومتری کربلا آمده بودند و هجوم زائران به نیروهای مقاومت قدرت بخشید. وقتی که مردم با نشان دادن کارت ملی، از همین مرز مهران عبور می‌کردند، چقدر موجب شد تکفیری‌ها تضعیف بشوند و همین آغاز انهدام داعش بشود که یک فتنه بزرگ بود.

پس چرا اربعین اخیراً (در همین ده سال اخیر) شکل گرفته است؟ به دلیل اینکه ما اخیراً قدرت امنیت‌بخشی به زائران میلیونی این میعادگاه بزرگ را پیدا کردیم. قبلاً که بعضی‌ها زائران را می‌گرفتند و اعدام می‌کردند، کمتر کسی برای زیارت اربعین می‌رفت. تا کمی قبل هم که دواعش می‌خواستند امنیت زائران را به مخاطره بیندازند، همین اربعین آنها را کنار زد. پس معلوم است چرا دل‌های شما در این ده سال اخیر، برای زیارت اربعین هوایی شده است! چون این دهه دهه اقتدار ارادتمندان به اباعبدالله الحسین (ع) هست.

اولین اثر اربعین، اتحاد بین دو ملت ایران و عراق است
 اما اثر اربعین چیست؟ اثر ابتدایی‌اش، اتحاد بین دو ملت ایران و عراق است. زیارت اربعین بین مردم ایران و عراق، پیوند زد. حضرت امام (ره) در اواسط دفاع مقدس بود که می‌فرمودند: بعد از جنگ، دو ملت ایران و عراق بر محور عتبات عالیات با هم متحد خواهند شد و قدرتی ایجاد خواهند کرد که دیگر به هیچ کشور

و ملتی ما نیاز نداریم. (صحیفه امام/ج ۱۶/ص ۳۵۳)
 این پیش‌بینی حضرت امام، با زیارت‌های اتوبوسی و نوبه‌ای پدید نیامد؛ این پیوند در اربعین رخ داد که زائران ایرانی دستبوس موکبداران عراقی شده و عاشقانه از پذیرایی‌های آنها استفاده کرده و شرمندۀ احسان آنها هستند. و از آن طرف، موکبداران عراقی هم با عشق به ایرانی‌ها خدمت می‌کنند.

این اتحاد و همدلی بین دو ملت، همان چیزی است که امام در دوران دفاع مقدس می‌فرمود که این اتحاد، بزرگ‌ترین قدرت را ایجاد می‌کند و شما می‌بینید که الان این قدرت دارد تولید می‌شود. اربعین موجب عزت و سرافرازی مردم عراق شد. موجب حفظ استقلال کشور عراق شد که ما از هر چیزی بیشتر همین را دوست داریم که ملت عراق سرافراز، استقلال کشورشان را حفظ کنند و همان قدر که ما دنبال پیشرفت ایران اسلامی هستیم، از صمیم دل همان قدر دنبال پیشرفت مردم عراق هستیم.

ما دوست داریم همسایه‌ای مقتدر، کشوری با پیشرفت‌های اساسی و مقدمه‌ساز ظهور حضرت ولی‌عصر ارواح‌ناله‌الهدا باشد. برای ما عراق سرزمین مقدس و آینده‌داری است، سرزمین آیندۀ حکومت جهانی اسلام است. معلوم است که ما نسبت به این سرزمین و مردمان این سرزمین تواضع داریم و به این مردم افتخار می‌کنیم و اربعین هم موقع این اتحاد و این

افتخار است.

همین جا به مردم عراق عرض می‌کنم که ما به اربعین شما و به فرهنگ شما افتخار می‌کنیم و شما را ستایش می‌کنیم. ما این موکب‌داری را از شما یاد گرفتیم و در مشهد مقدس در ایام صفر و در دیگر ایام، این حرکت‌ها را انجام می‌دهیم. ما از شما تقدیر می‌کنیم برای این حرکت با عظمت. شما دارید شایستگی خودتان را برای مقدمه‌سازی پایتخت جهانی حکومت امام زمان ارواحنا له الفدا نشان می‌دهید.

عظمت اربعین بیش از این چیزی است که در رسانه‌ها می‌بینید

تازه اینها، ابتدای ماجرای اربعین است؛ اینها سطح روین و اولین آثاری است که دارد دیده می‌شود. اجازه بدهید یک کمی به لایه‌های عمیق‌تر این ماجرا بپردازیم. شما منتظر نباشید که رسانه‌های بیگانه و دشمنان شما، بیایند در تریبون‌ها و برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی خودشان، برنامه‌های عادی را قطع کنند و دربارهٔ اربعین بگویند «وای چه عظمتی رخ داده! چه تحولی در جهان رخ داده! این بی‌نظیر است! نمونه‌اش قبلاً در جهان نبوده! این دارد مسیر تاریخ را تغییر می‌دهد!» معلوم است که شما این را از دشمنان‌تان نخواهید شنید و آنها این واقعیت را نمی‌گویند ولی خودشان می‌دانند که

این گونه است.

عظمت اربعین بیش از این چیزی است که در رسانه‌ها هست؛ حتی در رسانه‌های خودمان. در رسانه‌های خودمان هم اکثراً می‌آیند به زائرین می‌گویند «چه حس و حالی دارید؟ چه حال خوشی دارید؟ چه بهره‌ معنوی‌ای بردید؟» بسیاری از انعکاس‌های اربعین در رسانه‌های ما انعکاس‌های بسیار ضعیفی است. بعضی از خبرگزاری‌های انقلابی ما، نزدیک موسم اربعین که می‌شود، به‌جای اینکه به متن مثبت اربعین پردازند، به حاشیه‌های منفی اربعین می‌پردازند. انگار یک جورهایی تلویحاً می‌خواهند این حرکت باعظمت را تضعیف کنند یا ناخواسته، آن را کوچک جلوه بدهند. عظمت اربعین در رسانه‌های ما ظاهر نشده است؛ در بیان و بیانیه‌ها ظاهر نشده است. هنوز ما به عمق فرمایش رهبری عزیز که اربعین را طلیعة تمدن نوین اسلامی می‌دانند، نرسیدیم.

اربعین رزمایش منتظران امام‌زمان (عج)

اربعین رزمایش منتظران امام‌زمان ارواح‌ناله‌الهدا است. اربعین برای ما اثبات کرد که ظهور حضرت، امری شدنی است و با واقعیت‌های موجود جهان اسلام، قابل تطبیق و قابل پیش‌بینی است. اربعین که جریان مقاومت در مقابل تکفیری‌ها را تقویت کرد به ما اثبات کرد چه

ثمراتی خواهد داشت! روضه‌های خانگی و دسته‌های عزاداری در کوچه پس‌کوچه‌های شهرها و روستاهای ما، انقلاب اسلامی را نتیجه داد. اربعین چه نتیجه‌ای خواهد داشت جز ظهور آقا امام زمان ارواح‌ناله‌الفدا؟ روضه‌های خانگی شهیدانی مثل سردار سلیمانی‌ها را تربیت کرد، اربعین چه کسانی را تربیت خواهد کرد؟!

ما هنوز در آغاز ماجرا هستیم. اربعین رزمایش عاشقان اباعبدالله الحسین و منتظران امام زمان ارواح‌ناله‌الفداست. اربعین رزمایش مقدمه‌سازان ظهور است. اربعین محل تغذیه معرفتی و معنوی سربازان حضرت ولی عصر ارواح‌ناله‌الفداست. کودکانی که در مسیر اربعین می‌آیند، چه آینده‌ای خواهند داشت؟ کودکانی که در دسته‌های عزاداری صدنفره، دویست نفره، هزارنفره، در کوچه پس‌کوچه‌های شهر، میان دسته‌های عزاداری می‌آمدند، انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و دفاع از حرم را رقم زدند. کودکانی که در اربعین حضور پیدا می‌کنند، چه آینده‌ای را رقم خواهند زد؟

آینده اربعین کمتر از مقدمه‌سازی برای ظهور نیست

خانم‌های خانه‌داری که برای نذری محلی خودشان غذا می‌پختند، انقلاب اسلامی را رقم زدند. دفاع مقدس را رقم زدند. دفاع حرم را رقم زدند و شهدای بزرگ مدافعین حرم را رقم زدند و این تحول جهانی را در مقابل

استکبار جهانی رقم زدند. خانم‌های خانه‌داری که در خانه خودشان غذا می‌پزند؛ در همین ایلام، در مهران، در دهلران، در این شهرهای اطراف و نمی‌گذارند زائر پیاده‌روی‌کنندهٔ میلیونی اربعین گرسنه بماند یا بخواهد برای غذا هزینه‌ای بدهد، اینها چه انقلاب جهانی‌ای را رقم خواهند زد؟!

فقط خدا می‌داند ماجرا چیست! مطمئن باشید آیندهٔ اربعین کمتر از مقدمه‌سازی برای ظهور حضرت ولی‌عصر نیست. این یک بُعد ماجرا که البته نمی‌شود همه‌اش را باز کرد.

اربعین برای جامعهٔ ما «تمرین تحقق حکمرانی مردمی» است

اما بُعد دیگر مسئله این است که اربعین برای جمهوری اسلامی ایران «رزمایش» یا به تعبیر دیگر، تمرین تحقق حکمرانی مردمی است. مقام معظم رهبری بارها فرموده‌اند که دولت باید ابتدا اسلامی بشود. اگر دولت بخواهد اسلامی بشود باید مردمی بشود. اگر دولت بخواهد مردمی بشود باید کوچک، مؤثر و مفید بشود. برای اینکه این امر تحقق پیدا بکند، باید مردم به صحنه بیایند و مردم‌سالاری دینی تحقق پیدا کند. مقام معظم رهبری فرمودند: مردم‌سالاری دینی فقط به انتخابات و شرکت در رأی‌گیری نیست.

رئیس جمهور ما شعارشان این بود که این دولت را «دولت مردمی» قرار بدهند. رهبری عزیز فرمودند: اینکه رئیس جمهور می آیند بین مردم عالی است اما این کافی نیست. پس باید چه کار کرد؟ باید کارها بیشتر به مردم سپرده بشود. رئیس جمهور در نطق مجلس شورای اسلامی در آغاز کار یک جمله طلایی گفتند و فرمودند: انتخابات آغاز مشارکت مردم است؛ نه پایان مشارکت مردم! یعنی این طور نیست که مردم دیگر به خانه بروند و دولت بخواهد کار بکند.

فقط دولت بخواهد کارها را به دست بگیرد، موفق نخواهد بود

اگر فقط دولت کارها را به دست بگیرد و مردم در اداره جامعه نقش نداشته باشند، قطعاً دولت موفق نخواهد بود. چون وقتی قدرت، در دولت تمرکز پیدا کرد، اگر آدم های صالح هم یک خدمات هایی را انجام بدهند، بالاخره آدم های ناصالحی هستند برای اینکه نقشه بکشند تا این قدرت را به دست بگیرند، بستر رانت بازی ها و بستر مافیایها را فراهم بکنند و از آن سوءاستفاده بکنند.

خوب بودن دولتمردان جمهوری اسلامی و خدمتگذار بودنشان ابداً کافی نیست. باید کار به دست مردم سپرده بشود تا امکان رانت خواری از بین برود، تا امکان شکل گیری مافیایها در بخش خصوصی از بین برود، تا

امکان دعوای سیاسی بیهوده که مملکت را عقب نگه داشته از بین برود.

مردم سالاری و حکمرانی مردمی، همان چیزی است که ولایت می خواهد و الآن تنها کسی که پای آن ایستاده و دارد این علم مردم سالاری را جلو می برد تا در جزئیات تحقق پیدا بکند، شخص مقام معظم رهبری است. وقتی مردم سالاری دینی به معنای واقعی کلمه تحقق پیدا بکند، اصطلاحات مسخره چپ و راست از بین می رود و نیروهای شایسته به کار گرفته می شوند و دیگر کسی برای گرفتن پست ها طمع نخواهد داشت، چون مردم در کنار همه مدیریت ها در همه سطوح، حضور دارند، رانت خواری دیگر امکان نخواهد داشت و احزابی که باندهای مخوف سیاسی هستند و دنبال ولایت مطلقه احزاب هستند، کمر پیشرفت کشور را نخواهند شکست.

اربعین، تمرینی برای مردمی سازی اداره جامعه و مقدمه ای برای اصلاح امور مملکت

ما الان در این جلسه اربعینی، داریم از تحول حکمرانی و از مسائل سیاسی جمهوری اسلامی صحبت می کنیم. این معجزه بزرگ اربعین است که وقتی به عنوان یک تمرین و یک تجربه مردمی سازی اداره جامعه، به اربعین نگاه کنید، آن وقت می بینید که اربعین می تواند مقدمه ای برای اصلاح امور مملکت بشود.

با توجه به نگاهی که مسئولین محترم دارند و همه عزم دارند که یک تمرین را به نمایش بگذارند. اگر کار به دست مردم سپرده بشود، با کمترین هزینه و بالاترین سلامت، بیشتر فایده هم به دست خواهد آمد و بسیاری از مشکلات حل خواهد شد.

چرا زیارت اباعبدالله‌الحسین (ع) این‌همه ثواب و عظمت دارد؟ از بس که از آن، کار برمی‌آید! و شما خواهید دید با کمترین قانونگذاری، با کمترین نظارت، با کمترین هزینه‌های اضافی، چگونه میلیون‌ها نفر زائر راهی کربلا می‌شوند.

این الگو اگر محقق بشود، کل مملکت باید به همین شیوه اداره بشود! وقتی کل مملکت، به همین شیوه مردمی اداره شد، ریشه فساد کنده می‌شود. قوه قضائیه به تنهایی ریشه فساد را نمی‌تواند بکند. قوانین مجلس شورای اسلامی به تنهایی ریشه فساد را نمی‌تواند بکند. دولتمردان خوب هم به تنهایی ریشه فساد را نمی‌توانند بکنند. مگر امیرالمؤمنین علی (ع) نبود؟ آیا ایشان به تنهایی توانست زمینه‌های نفوذ دشمن را از بین ببرد؟ وقتی مردم نیامدند، کارها پیش نرفت! و امیرالمؤمنین دیگر فریادش بلند شده بود که «يَا أَشْبَاهَ الرَّجَالِ وَ لَا رِجَالٍ»^۱

۱. نهج البلاغه، خطبه ۲۷.

چگونه می‌شود حکمرانی را مردمی کرد؟

چگونه می‌شود حکمرانی را مردمی کرد؟ این یک معمای جهانی است، این یک معمای تاریخی است، این یک معما برای اندیشمندان علوم سیاسی در جهان است، الان اندیشمندان علوم سیاسی در جهان، اعتراف می‌کنند که ما به بن‌بست رسیده‌ایم. این یک سؤال بزرگ تاریخی در حیات بشر است که چگونه می‌شود حکمرانی را مردمی کرد؟ بیایند نگاه کنند امام حسین چه جوری الگوی مردمی‌سازی حکمرانی را دارد در اربعین اجرا می‌کند.

بیست میلیون زائر اربعین را شما ساده نگیرید! اداره‌کنندگان حج در سرزمین حجاز، پیش یکی از مراجع نجف آمده بودند، این مرجع بزرگوار به بنده می‌فرمودند که حدود شش نفر از مدیران برجسته حجاز می‌گفتند: ما سالیانه حدود سه میلیون زائر داریم. مکانشان مشخص، محدوده‌ها مشخص، خیمه‌ها در منا برقرار، لوله‌های آب و فاضلاب هم کشیده شده است، همه چیز معلوم است! از هشت کشور، متخصصینی با مسئولیت خود آن کشور، یک ستادی دارند که این کارها را اداره می‌کنند ولی آخرش هم زائران مریض می‌شوند و تعدادی هم کشته می‌دهند. شما در اربعین با بیست میلیون زائر، چه کار می‌کنید با اینکه دولت‌ها دخالت ندارند! آیا اینها ساده است؟ شما انتظار دارید این حرفها را از BBC و

VOA بشنوید؟ انتظار دارید این حرف‌ها و این مطالب عمیق را از چهار تانادان روغن فکر بشنوید؟

عمق معنای ولایتمداری...

می‌دانید چه اتفاقی دارد در جهان می‌افتد؟ عمق معنای ولایتمداری یعنی سپردن کار به دست مردمی که به عشق مولایشان بهترین صورت را برای بزرگ‌ترین کارها فراهم می‌کنند. ما منتظریم الگوی حکمرانی اسلامی را از استان ایلام دریافت کنیم، این الگو برود در مجلس شورای اسلامی و در دولت، ساختارهای حقوقی و ساختارهای اداری تغییر پیدا کند و ساختارهای منحوس ماکس وبری را کنار بزند.

در ساختارهای اداری می‌گویند که ما قانون را می‌گذاریم تا رفیق‌بازی نشود. چون اگر رفیق‌بازی بشود، تو رفیق‌های خودت را ترجیح می‌دهی و بقیه را حذف می‌کنی... اینها نمی‌فهمند و در واقع صورت مسئله را پاک می‌کنند. خُب بیاید رفیق‌بازی را توسعه بدهید و بگویید «همه مردم رفقای تو هستند! با همه رفیق هستی!» شما در اینجا به همه زائران خدمت می‌کنید؛ حتی آن زائری که از پاکستان آمده و می‌خواهد عبور کند به سمت کربلا برود، خاک قدمش را توتیای چشم خود می‌کنید. اصلاً یک غوغای دیگری است! شما دارید یک حرکت دانشمندانه فوق‌العاده انجام می‌دهید.

بزرگ‌ترین قربانی تاریخ بشریت برای یک اتفاق ساده معنوی به شهادت نرسیده!

امام حسین (ع) که برای یک اتفاق معنوی ساده به شهادت نرسیده است؛ امام حسین (ع) بزرگ‌ترین سرمایه خدا و بزرگ‌ترین قربانی تاریخ بشریت است! بزرگ‌ترین شهید همه انبیاء است! امام حسین (ع) برای کارهای بزرگ است نه کارهای کم و کوچک. نه اینکه فقط یک بساط روضه بیست میلیونی فراهم بکند و یک عده‌ای هم بیایند و نذری بدهند و تمام بشود! نه! ارزش خون امام حسین (ع) بالاتر از این حرف‌هاست و شما در این ماجرا سهیم هستید.

نقل می‌کردند که چند سال پیش، یک خانمی در ایلام، یک مرغ به دستش گرفته بود و جلوی ستاد مردمی اربعین آورده بود و گریه می‌کرد و می‌گفت: به خدا من غیر از این ندارم که برای زائران کربلا بیاورم، نگوید کم است و به درد نمی‌خورد، همین یک مرغ را از من بگیرید... ببینید، این دارد چه انقلابی را رقم می‌زند! یک خانم دکتری که می‌گفتند حجابش هم زیاد دقیق نبود، آمده بود و ماشین خودش را پر از ساندویچ کرده بود. می‌گفت: خودم دیشب تا صبح با بچه‌هایم نشستیم و این ساندویچ‌ها را درست کردیم برای زائران اربعین. خواهش می‌کنم از من بگیرید...

چه کسی به دل‌های شما انداخته که برای خدمت زائران اربعین قیام کنید؟

ان شاء الله که خداوند متعال به همه شما و به مردم ایران توفیق بدهد که بیایند در این خدماتی که برای زائران اربعین انجام می‌دهید، مشارکت کنند. بگذارید یک مثال عرض کنم که البته بیشتر با مادران گرامی و بانوان محترم حاضر در جلسه تناسب دارد. شما را چه کسی به اینجا آورده است؟ چه کسی به دل‌های شما انداخته که برای خدمت زائران اربعین قیام کنید؟ چه کسی شما را جمع کرده که با همدیگر بروید یک موبک بزنید؟ زنگ بزنید این طرف و آن طرف و کمک بگیرید؟

این قصه‌ای که می‌خواهم برایتان نقل کنم، از کسانی که شاهد ماجرا بودند شنیده‌ام، و ماجرا حدوداً مربوط به چهار سال پیش است. یک گروه از جوان‌ها بودند که نه دولت و نه هیچ نهادی آنها را وادا به فعالیت نکرده برای اربعین نکرده بود، آنها یک جریانی را در اربعین راه انداختند برای کمک به گمشدگان. به این صورت که هرکسی گم شد، با شماره ما تماس بگیرد و هر کسی هم کسی را گم کرد، با شماره ما تماس بگیرد. ما گمشده‌ها را به رفقای‌شان می‌رسانیم. یک فعالیت عظیمی انجام دادند و کار قشنگی هم هست. یک کتاب خاطره هم داشتند چاپ می‌کردند که بنده یکی از قصه‌های آن کتاب را برای شما می‌گویم.

یا ابا الفضل، یک خدمتی هم بده من انجام بدهم...
 می گویند: ما اطراف حرم امام حسین (ع) یک دفعه‌ای مواجه شدیم با یک مادری که به شدت گریه می کرد و می گفت بچه شش ماهه خودم را گم کرده‌ام. می گفت: بچه‌ام را گذاشتم در بغل مادر خودم که ویلچری بود. یک جوانی در نزدیکی کربلا به من گفت: بگذار ویلچر را من هول بدهم، برای شما سخت است. گفتم: اشکالی ندارد، او هم کمک کرد و من دنبال آن جوان و ویلچر مادرم و بچه خودم می رفتم. یک دفعه‌ای در ازدحام جمعیت، این جوان را گم کردم. او هم حتماً دنبال من گشته بود ولی دیگر همدیگر را پیدا نکردیم. الان دارم هلاک می شوم.

گفتیم: خُب مادرت شماره تلفن ندارد؟ گفته بود: مادرم کر و لال است. اصلاً نمی تواند با کسی ارتباط برقرار کند، چه برسد به تلفن. خدایا ما یک مادر کر و لال را چطوری بین بیست میلیون نفر پیدا کنیم؟ سه روز این مادر را ما فقط دلداری می دادیم، مدام می بردیمش اطراف حرم، دو سه روز گذشت. یک بار همین جور که داشتیم او را دور حرم طواف می دادیم یک دفعه‌ای این خانم جیغ کشید و گفت: این مادرم است! رفتیم سمت یک ویلچر و دیدیم که مادرش آنجاست. بچه هم در بغل یک خانم عراقی بود و داشت بچه را شیر می داد.

از آن خانم عراقی پرسیدیم: شما چه کار می‌کنید؟ این بچه بغل شما چه کار می‌کند؟ گفت: من هیچ چیزی نداشتم که موکبداری کنم و از زائران اباعبدالله الحسین (ع) پذیرایی کنم؛ به حرم حضرت ابالفضل آمدم و گفتم: «یا ابالفضل، یک خدمتی هم بده من انجام بدهم» شب خواب دیدم، ابالفضل العباس فرمود: خانم، یک زائر شش ماهه دارم، سه روز تو باید به او خدمت کنی. از خواب بیدار شدم، می‌گفتم: زائر شش ماهه دیگر چیست؟ من خودم بچه شیرخواره دارم. آمدم کنار حرم ابالفضل العباس با یک فاصله‌ای ایستادم. دیدم یک آقای ویلچر دستش هست و این مادر هم نشسته است و یک بچه‌ای دارد زار می‌زند. رفتم جلو، گفتم این بچه گرسنه‌اش است، شیر می‌خواهد... بچه را گرفتم شیر دادم و آنها را به خانه بردم. در این سه روز، شب‌ها می‌آیند خانه من استراحت می‌کنند و روزها می‌آییم اینجا بنشینیم بلکه مادرش را پیدا کنیم. حضرت ابالفضلی که به فکر آن طفل شش ماهه هست، به فکر همه زائران هم هست.^۱

۱. علیرضا پناهیان، اجتماع بزرگ خادمان اربعین در استان ایلام، دسترسی در:

جلسه پنجم |

«چگونه زائران اربعین، یاوران امام زمان (عج) می شوند؟»

مقایسه قیام حسینی با قیام مهدوی

باید قیام امام حسین (ع) و قیام امام زمان (عج) را با یکدیگر مقایسه کرد تا قیام امام زمان (عج) را بهتر بشناسیم. حرکت مهدوی تفاوت‌هایی اساسی با حرکت حسینی دارد. یاران امام زمان (عج) هم از جهت رفتار، موقعیت و مسئولیت با اصحاب امام حسین (ع) تفاوت‌هایی دارند. این مقایسه تفاوت‌ها و تشابه‌هایی را به ما نشان می‌دهد که معرفت‌افزا و گره‌گشا است.

در قیام حسینی یاران حضرت باید در دفاع از ایشان از جان خود می‌گذشتند، اما در رکاب امام زمان (عج) ماجرا فقط از جان گذشتن نیست. شاید آدم بتواند راحت از جان بگذرد ولی گاهی ممکن است نتواند از دنیا بگذرد.

شما باید پای رکاب امام‌زمان(عج) حکومت کنید و اداره‌کنندگان عالم بشوید. امام‌زمان(عج) فدایی‌های زیادی دارد که در راه دفاع از حضرت سختی بکشند، اما اگر حضرت به ما مقام اجتماعی داد و مسئولیت سپرد آیا می‌توانیم انجام بدهیم؟! آیا مسئولین ما در حد و اندازه اصحاب برجسته امام‌زمان(عج) هستند یا نه؟ هر قدر اینها به اصحاب حضرت شبیه‌تر باشند همان قدر به ظهور حضرت نزدیک شده‌ایم.

قیام حسینی برای نگه داشتن نام و راه اسلام بود، ولی قیام مهدوی برای استقرار و حاکمیت اسلام است، امام‌حسین(ع) برای حفظ حداقلی از دین قیام کرد تا این دین به نسل‌های بعد برسد ولی قیام امام‌زمان(عج) برای پاک کردن جهان از هرگونه ظلم است، پس یارانی که امام‌زمان(عج) می‌خواهد تفاوت‌هایی با یاران امام‌حسین(ع) دارد. ما خودمان را برای شهادت آماده می‌کنیم ولی قیام مهدوی شهید نمی‌خواهد رئیس می‌خواهد.

آیا می‌توانیم در شهرهای خودمان شبیه جاده اربعین زندگی کنیم؟

امام‌زمان(عج) مسئولان را از کسانی مثل موکب‌دارها و خرج‌کنندگان مسیر اربعین انتخاب می‌کند. چه

می‌شود برای اربعین از خودگذشتگی ایجاد می‌شود؟ آیا می‌توانیم در شهرهای خودمان شبیه جاده اربعین زندگی کنیم؟ ماجرا این است. چرا کسانی که در این راه پذیرایی می‌کنند، هستی خودشان را لب جاده آورده‌اند؟ قیام مهدوی از ما می‌خواهد مثل اربعین ایثارگرانه و مهربانانه زندگی کنیم. ما را به نمایشگاه اربعین آوردند بینیم زندگی این است و کل زندگی ما باید این طوری باشد.

همسایه‌های خانه امام‌زمان (عج) در خانه خود را باز کردند، زندگی خودشان را در طبق اخلاص قرار دادند، ما باید همیشه در خانه‌های مان در زندگی عادی به روی همدیگر باز باشد، به غریبه‌ها بگویید فکر نکنند ما اینجا فقط یک خوشگذرانی معنوی داریم، رنج پذیرش یک مسئولیت بزرگ را در دل مان احساس می‌کنیم. در راه جبهه به خودمان می‌گفتیم آیا برای شهادت آماده‌ایم یا نه؟ ولی الآن باید خودمان را برای زندگی مهدوی آماده کنیم نه شهادت حسینی.

در عاشورا اصحاب امام حسین (ع) گفتند اجازه بدهید خودمان را فدای شما کنیم اما امام‌زمان (عج) برای شهادت فدایی نمی‌خواهد بلکه در عرصه زندگی فدایی می‌خواهد، همان طور که عرصه اربعین فدایی لازم داشت تا اربعین شکل بگیرد. آیا میلیون‌ها زائر غذا نمی‌خواهند؟ چه کسی باید این خیمه‌ها را بنا کند

و تدارک زائران را انجام بدهد؟ مگر اینها آمدند شهید بشوند؟ اینها می‌خواهند در این سفر زندگی کنند.

اربعین دارد مسئولیت بزرگی را به دوش ما می‌گذارد. بعد از اربعین کار ما تمام نیست، قصه این است که زندگی ما باید متفاوت بشود، هنوز خیلی فاصله هست. مریدان اربعینی امام‌زمان (عج) اینجا یک دوره آموزش می‌بینند و خودشان را برای ظهور آماده می‌کنند. وقتی امام‌زمان (عج) آمد مردم تمام خیابان‌ها را به جاده نجف- کربلا تبدیل می‌کنند.

رفتار همدلانه در هنگامه ظهور

بنابراین ماجرای اربعین که این همه تحول در نگاه و رفتار افراد ایجاد کند می‌تواند یکی از مقدمات ظهور تلقی بشود. یکی از اتفاق‌هایی که در هنگامه ظهور رخ می‌دهد، رفتار همدلانه و محبت بین مؤمنین است. امام‌زمان (عج) می‌فرماید: «وَلَوْ أَنَّ أَشْيَاعَنَا وَفَقَّهُمُ اللَّهُ لَطَاعَتَهُ عَلَى اجْتِمَاعِ مِنَ الْقُلُوبِ فِي الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ عَلَيْهِمْ لَمَّا تَأَخَّرَ عَنْهُمْ الْيَمْنُ بِلِقَائِنَا وَكَتَعَجَّلَتْ لَهُمُ السَّعَادَةُ بِمُشَاهَدَتِنَا»^۱ اگر شیعیان ما قلباً با هم اجتماع کنند و با همدلی به عهدی که بر عهده دارند وفا کنند ملاقات ما تاخیر نمی‌افتد و غیبت ما باسرعت پایان می‌یابد.

شدیدتر شدن محبت‌ها نسبت به همدیگر هنگام ظهور پدید می‌آید. در هیئت یک مقدار اجتماع قلوب شدیدتر است ولی در اربعین چندده میلیون نفر از اقوام و ملت‌های متعدد با عشق دور هم جمع می‌شوند و باب مهربانی را باز می‌کنند لذا اربعین می‌تواند علامت ظهور تلقی بشود.

محبت بین مؤمنین در اربعین بیشتر از گذشته تشدید خواهد شد

شما در این راه یک مامور برای حل اختلاف نمی‌بینید، همه با هم ایثارگرانه و فوق‌انصاف رفتار می‌کنند. محبت بین مؤمنین در اربعین بیشتر از گذشته تشدید خواهد شد. اینجا عواطف می‌جوشد، کسی حساب برادر دینی‌اش را از خودش جدا نمی‌کند. در اربعین دل‌ها بسیار به هم محبت پیدا می‌کند، آیا این یک تمرین نیست تا اوج محبت به همدیگر را بچشیم؟

امام کاظم (ع) فرمود: اختلاف اصحابم برای شما یک رحمت است. «أَنَا فَعَلْتُ ذَلِكَ بِكُمْ لَوْ اجْتَمَعْتُمْ عَلَيَّ أَمْرٌ وَاحِدٌ لَأُخَذَ بِرِقَابِكُمْ»^۱ «من خودم کاری کردم شما با هم اختلاف نظر داشته باشید چون اگر شما با هم اتحاد داشتید دشمنان شما احساس خطر می‌کردند و

شما را از بین می‌بردند. الان که می‌توانید از خودتان در برابر دشمنان دفاع کنید بین شما اتحاد ایجاد کردند. آیا این قدرت و اتحاد مقدمه و علامت نزدیک بودن ظهور نیست؟

موکب‌هایی که از شهرهای گوناگون در اینجا هست، از مدت‌ها قبل خرج را از مردم جمع می‌کنند و با محبت و علاقه از هزاران نفر پذیرایی می‌کنند تا کسی گرسنه نمانند. در هنگامه ظهور بین مؤمنین عین برادر و خواهر محبت ایجاد می‌شود، امام‌کاظم (ع) فرمود وقتی هنگام ظهور بشود متحد و هم‌نظر کردن شیعیان برای ما کاری ندارد. در ایران و عراق اختلاف‌ها و سلیقه‌های مختلفی هست اما درباره اربعین غالباً اتحاد برقرار می‌شود. باید این همدلی را گرمی داشت. اهل بیت (ع) با تحمل مصیبت‌های فراوان این همدلی را ایجاد کرده‌اند، برای همدلی بیشتر خودمان باید کاری بکنیم.

در مساجد هر شب یک روزه مختصر بخوانند و یک نفر بانی چای و قند شود، همین قصه موکب را هر شب در مسجد پای روزه امام حسین (ع) اجرا کنیم، چرا نباید مساجد مثل موکب‌ها گرم باشند؟! این مواکب جلوه‌گاه محبت‌اند. شیرینی پذیرایی چای و قندی که داده می‌شود محبت بین مردم را زیاد می‌کند. محبت یک هدیه الهی برای مؤمنین است: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا» (مریم/۹۶) اگر محبتی که در مواكب می بینید در مساجد نباشد باید در ایمان خودمان تردید کنیم.

اگر محبت در مساجد نباشد معلوم می شود در کنار ذکر قرآن آنچنان که باید ذکر عترت نیست. نماز قرآن خواندن مؤدبانه است. چون مساجد محل قرآن است باید محل عترت هم باشد، یاد امام زمان (عج)، توسل، ذکر مصیبت و تمنا برای ظهور حضرت بشود. اگر مساجد را این طور قرار بدهیم و هر شب یک نفر موكب دار بشود و خرج روضه را بدهد، كم كم این محبت جاری می شود. در آخر الزمان محبت بین اصحاب امام زمان (عج)، محبت اعضای یک خانواده است، اهل بیت (ع) می توانند بین ما محبت و اتحاد بیشتر ایجاد کنند، الان امام حسین (ع) با اربعین این محبت و اتحاد را ایجاد کرده است، بقیه این اتحاد را ما از اربعین الگو بگیریم و در زندگی خود پیاده کنیم.

آیا توصیه های اخلاقی جهان را آباد کرد؟

آیا توصیه های اخلاقی جهان را آباد کرد؟ آیا انسان ها با این توصیه ها خوب شدند و ظلم و جنایت تمام شد؟ اگر توصیه های اخلاقی کار کرده است چرا این قدر قانون هست؟ اخلاق بشریت را نجات نداده است.

اخلاق خوب است ولی در اربعین برای این که افراد نسبت به یکدیگر خوب رفتار کنند توصیه اخلاقی لازم نیست، اینجا همه به عشق امام حسین (ع) نهایت اخلاق را نسبت به هم رعایت می‌کنند، در این راه هیچ کس حاضر نیست کوچکترین ظلمی کند.

اربعین؛ پدیده بزرگ عاطفی

ببینید رفقا! هیچ موضوعی به اندازه ظهور برای مومنین پراهمیت نیست، شایسته است اربعین را برای ظهور امام زمان (عج) مقدمه بدانیم. اربعین یک پدیده بزرگ عاطفی است، در اربعین میلیون‌ها انسان برای محبت یک شخصیت می‌آیند یعنی امام حسین (ع). در ماجرای اربعین امام حسین (ع) تحولی اساسی در دل‌ها، رفتار و سبک زندگی مردم ایجاد کرده است، این پدیده مقدمه کدام بخش از ظهور امام زمان (عج) است؟ همه کسانی که به امام حسین (ع) مهر می‌ورزند در زمان ظهور با شدت بیشتری به امام زمان (عج) مهر می‌ورزند. قطعاً این شور و غوغا و این سبک زندگی توأم با از خودگذشتگی و ایثار در اربعین، در زمان ظهور بیشتر خواهد شد.

راز ابراز محبت به اهل بیت (ع)

علت این همه اصرار بر محبوبیت رئیس دین و

جامعه، اصرار بر محبوبیت ولی خدا که ولایت جامعه را به عهده دارد و اصرار بر عشق‌ورزی نسبت به امام‌زمان (عج) چیست؟ اسلام بر محبت نسبت به ولی خدا استوار است، قرآن می‌فرماید: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى» (شوری/۲۳) پاداش رسالت پیامبر اکرم (ص) چیزی نیست جز مودت چهارده معصوم که همان امامان و رؤسای اصلی جامعه هستند. مودت محبتی است که باید علنی ابراز شود، نه این که در خانه بنشینید و بگویید من شما را دوست دارم.

اگر رئیس جامعه محبوبیت داشته باشد جامعه به سهولت اداره خواهد شد، با محبوبیت رئیس جامعه با کمترین هزینه برای نظارت و با کمترین قانونگذاری جامعه اداره می‌شود. هر قانونی می‌تواند موجب مفسده و رانت‌خواری بشود، بنابراین به افراد نیاز است تا از فساد مجریان قانون جلوگیری کنند. محبوبیت رئیس جامعه تنها راه برای راحت‌ترین زندگی و کم‌هزینه‌ترین صورت اداره جامعه است.

محبت به ائمه هدی یک کار خوب در کنار کارهای خوب دیگر نیست بلکه تسهیل‌کننده همه کارهای خوب است، درحالی که خود این محبت سخت نیست، به طوری که رسول خدا (ص) و اهل بیت (ع) نزد دشمنان‌شان هم محبوب بودند.

محبت رسول خدا (ص) و اهل بیت (ع) راحت‌ترین تکلیف است، فقط باید این محبت را نشان داد تا به یک فرهنگ و هنجار تبدیل بشود و بی‌مهری نسبت به ولی خدا در نظر افراد جامعه یک فاجعه تلقی بشود. وقتی این محبت یک فرهنگ و ارزش بنیادین اجتماعی شد، اداره جامعه را سهل می‌کند، آن وقت به بسیاری از نهادهای نظارتی و امنیتی و تحمیل هزینه‌های هنگفت به دولت نیاز نیست.

خود مردم خرج می‌دهند

دولت‌ها در اربعین دخالت و مدیریت ندارند، خود مردم خرج می‌دهند، پذیرایی می‌کنند و نظم را برقرار می‌کنند. شما یک پلیس را در این راه نمی‌بینید که بخواهد بین مردم نظم برقرار کند، همه به هم کمک می‌کنند و از همدیگر حمایت می‌نمایند. اگر اداره جهان مانند اداره اربعین باشد یک دولت بسیار کوچک کافی است آن هم نه با قانون بلکه با اشاره؛ وقتی به جای قانون جامعه با اشاره اداره شود آنهایی که مشتاق‌تر، محب‌تر و عاشق‌تراند کار را انجام می‌دهند و نمی‌گذارند کاری برای بقیه روی زمین بماند.

با قوانین اجتماعی نمی‌توان یک تظاهرات بیست میلیونی درست کرد

با قوانین اجتماعی نمی‌توان یک تظاهرات بیست میلیونی درست کرد. عظمت محبت مولا باعث شده است با اشاره مولا مردم فراتر از دستور عمل کنند. تمام اندیشمندان جهان قبول دارند «از محبت خاها گل می‌شود» ولی می‌گویند محبت وجود ندارد؛ اگر آنها نظام‌هایی غیر از نظام ولایی پیشنهاد می‌دهند علتش این است که چنین محبتی را خیال‌پردازی و ناممکن می‌دانند. نزد دانشمندان و دانش‌های موجود فرض بر این است که انسان‌ها موجوداتی گرگ‌مسلک هستند و گربه‌صفت رفتار می‌کنند، آنها می‌گویند این انسان سودجو و منفعت‌طلب را تنها با رقابت آزاد می‌شود کنترل کرد. اربعین نشان داد اگر کار بر محبت مولا صورت بگیرد محبت ممکن است.

خون امام حسین (ع) تا ظهور آرام نمی‌گیرد

خون امام حسین (ع) تا ظهور آرام نمی‌گیرد. آیا طبیعی نیست هر لحظه که به ظهور نزدیک می‌شویم، این ناآرامی بیشتر بشود و به اوج برسد و این انقلاب دل‌ها تحول بیشتری نشان بدهد؟ چه کسی این دل‌ها را ملتهب و متحول کرده است؟

امام حسین (ع) در روز عاشورا به امام سجاد (ع) فرمود: به خدا قسم که خون من آرام نمی‌گیرد، تا زمانی که مهدی ظهور کند و برای انتقام و از بین بردن ریشهٔ ظلم مبعوث بشود. شما مصداق همین آرام نگرفتن خون امام حسین (ع) تا ظهور هستید. معلوم است که این عدم آرامش و بی‌قراری دل‌ها باید تا زمان ظهور ادامه پیدا کند و هرچه به ظهور نزدیک می‌شویم، این التهاب بیشتر بشود.

شما صرفاً عزاداران امام حسین (ع) نیستید و کار شما فقط عزاداری نیست. برای نام‌بردن از اربعینی‌ها باید یک اسم دیگری به کار ببریم. در زیارت اربعین می‌گوییم «و نُصْرَتِي لَكُمْ مَعَدَّةٌ» کمک من برای شما آماده است. شما ناصران و یاوران امام حسین (ع) هستید.

اسم شما عزاداران حسین (ع) نیست، عزادار یک گوشه‌ای می‌نشیند و گریه می‌کند. شما یاوران امام حسین (ع) هستید. در اربعین، این نصرت به جوش می‌آید و ناصران حسین (ع) به خروش می‌آیند.

شما دارید در آینده قدم می‌زنید و دارید آینده را رقم می‌زنید. احساس یآوری داشته باشید. از همین آغاز پیاده‌روی گام‌های خودت را محکم بگذارید و بگویید «لشکریان امام‌زمان (ع) رسیده‌اند»

اسم خودت و حسّ خودت را عوض کن و بگو
 «ما یاور امامزمان (ع) هستیم.» حسّ سربازی حضرت
 مهدی (ع) را در دل‌های خودتان قرار دهید. این کوله‌های
 شما، کوله‌های نظامی است، نه کوله‌های تفریحی!

شما وقتی برای اربعین آمده‌اید یعنی برای نصرت
 امامزمان (ع) آمده‌اید. اساساً دسته‌های عزاداری برای
 نصرت هست، حسّ یآوری امامزمان (ع) را بگیرید، این
 خیال‌پردازی نیست؛ شما همین الان هم دارید امام خود
 را یاری می‌کنید.

خیلی‌ها با خانواده آمده‌اند. اگر از اینها پرسید «زن
 و بچه را چرا آورده‌اید؟ مگر برای رزمایش مهدوی
 نرفته‌اید؟» می‌گویند: مگر حسین (ع) با خانواده‌اش
 نیامد؟ مگر طفل شش‌ماهه و دختر سه‌ساله‌اش را
 نیاورد؟

کسانی که هنوز از خانه خود حرکت نکرده‌اند، قصد
 خودشان را از اول، نصرت و یاری امامزمان قرار بدهند،
 از خانه خودتان که حرکت می‌کنید، این قصد را داشته
 باشید؛ قصد شما در این سفر، خیلی مهم است. همه
 زیارت، به قصد آن است.

در حج بهتر است که نیت را با صدای بلند بگویند. شما

هم که برای زیارت اربعین آمده‌اید، نیت پیاده‌روی خود را اعلام کنید و با صدای بلند بگویید «خدایا پیاده‌روی می‌کنم قربه‌الیک، برای یاری امام‌زمان(ع)»

مرحبا به شما که در این رزمایش مهدوی، حضور پیدا کرده‌اید. وقتی در زیارت اربعین می‌گویید «و نُصْرَتِي لَكُمْ مَعَدَّةٌ» یعنی «یا بن الحسن، من برای کمک کردن به شما آمده‌ام» این خون امام حسین(ع) است که آرام نمی‌گیرد و شما را ملتهب کرده و شما همان غلغله‌ای هستید که در خون امام حسین(ع) هست.

خون امام حسین(ع) تا ظهور آرام نمی‌گیرد. آیا طبیعی نیست هر لحظه که به ظهور نزدیک می‌شویم، این ناآرامی بیشتر بشود و به اوج برسد و این انقلاب دل‌ها تحول بیشتری نشان بدهد؟ چه کسی این دل‌ها را ملتهب و متحول کرده است؟

قبلاً اگر یک کسی مثلاً یک روز عزاداری نمی‌کرد و یک روز دیگری که حالش را داشت، عزاداری می‌کرد، می‌گفتیم اشکالی ندارد؛ بالاخره آدم یک روز حال دارد و یک روز حال ندارد. ولی بنده برای اولین بار در این ده سالی که اربعین رونق گرفته، دارم این مطلب را عرض می‌کنم: امروز اگر کسی با این

اربعین، متحول نشود، علامت خطر است. این التهاب و تحول دل‌ها در اربعین، عادی نیست و معنا دارد.

کسانی که امسال نتوانستند بیایند، بالاخره در شهرهای خودشان در استقبال از زائران اربعین یک خودی نشان بدهند یا اگر می‌توانند به لب مرزها بیایند یا خدمت‌رسانی کنند. کسی نمی‌تواند در اربعین، آرام بگیرد، نسبت به اربعین نمی‌شود بی‌تفاوت بود.

| خشاب اضافه |

چند عبارت کوتاه از علیرضا پناهیان به همراه
ترجمه عربی برای تشکر از مردم عراق

این جملات را می‌توان به عنوان عکس نوشته چاپ کرد و تقدیم
موکب داران عراقی کرد به خاطر لطف و مهمان نوازی آن‌ها از
زائران اباعبدالله الحسین (ع)

از عراق و اهل عراق ممنونیم شاكرون للعراق وشعبه

چطور مردم عراق به این رتبه بالا رسیدند؟

ملت عراق برای اربعین و زیارت کربلا شهدای بسیاری داده‌اند که به نقل از یکی از علمای این کشور نزدیک به یک میلیون نفر است. این مردم در راه اربعین خون داده‌اند که امروز به این رتبه خادمی رسیده‌اند و بسیار خوش توفیق بوده‌اند. چند صد هزار شیعه عراقی در انتفاضه شعبانیه به شهادت رسیدند.

كيف بلغ العراقيون هذه الدرجة الرفيعة؟

لقد قدّم العراق للأربعينية وزيارة كربلاء جحافل ضخمة من الشهداء بلغت، بحسب أحد علماء هذا البلد، زهاء المليون. هذا الشعب قدّم في طريق الأربعينية الدماء ليرتقي اليوم مرتبة "الخدمة" هذه، وكان موفقاً جداً في ذلك.. بضعة مئات من الآلاف من شيعة العراق استشهدوا في الانتفاضة الشعبانية.

عشایر عراق در خوبی ها سبقت گرفتند!

این شیعیان بسیار بی ادعا پای کار اربعین هستند. ما هم در راه این اربعین و زیارت امام حسین (ع) شهید داده‌ایم اما در خصوص زیارت اربعین، عشایر عراق چراغ اول را روشن کردند و این ناشی از ریشه معنوی خون‌های پاک شهیدان است.

لعشائر العراق قصب السبق في الخيرات!

هؤلاء الشيعة المتواضعون جداً ثابتون عند قضية الأربعين. نحن أيضاً قدّمنا في سبيل الأربعين وزيارة الإمام الحسين (ع) الشهداء، إلا أنّ عشائر العراق أضاءت المشعل الأوّل على هذا الطريق، وهذا يعود إلى العمق المعنوي لدماء الشهداء الطاهرة.

دوستی ملت ایران و عراق

ما عراقی‌ها را دوست داریم و می‌خواهیم این دوستی روز به روز بیشتر شود. امام خمینی(ره) ملت ایران و عراق را به رفاقت و دوستی بر حول محور اهل‌بیت(ع) توصیه کرده است. دشمنان تلاش بسیاری برای نابودی عراق انجام می‌دهند. باید این مردم را دریابیم و اجازه ندهیم دشمنان ما این دوستی و همدلی را از ما بگیرند.

صداقة الشعبين الإيراني والعراقي

نحن نحب العراقيين، ونود أن تنمو هذه المحبة على الدوام. سماحة إمامنا الخميني الراحل(ره) كان قد أوصى الشعبين الإيراني والعراقي بالصدقة والتحابّ حول محور أهل البيت(ع). الأعداء يبذلون قصارى جهدهم لتدمير العراق، ولا بد أن نقف إلى جانب هذا الشعب، ولا ندع الأغيار يسلبونا حالة الصداقة والوئام هذه القائمة بين الشعبين.

ما عاشق این هستیم که عراق را در قله موفقیت ها بینیم!
 ما چقدر عاشق این هستیم که عراق یک کشور پیشرفته و مقتدر باشد،
 از همه کشورهای منطقه آرام تر باشد، دارای امنیت بیشتر، دارای اقتدار
 و شکوه بیشتر باشد. برای چه؟ برای اینکه اینجا پایتخت حکومت
 امام زمان(ع) است.

نتطلع إلى اليوم الذي يبلغ العراق فيه ذروة المجد
 کم نود أن نرى العراق بلدًا متقدمًا ومقتدرًا.. أشدّ استقرارًا من بلدان
 المنطقة جميعًا، وأكثرها أمنًا واقتدارًا وشوكةً. لماذا؟ لأن هاهنا عاصمة
 الإمام المهدي المنتظر(عج).

